

คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามหัตถ์ของครู
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุจินต์ ตันเจริญ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

18 S.A. 2524

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์และกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการควบคุมปัญหานี้

คณะกรรมการสอบ

วิจิตร วรุตบางกูร ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร)

ดร. ประชุม รอดประเสริฐ กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

วิจิตร วรุตบางกูร ประธาน
(ผศ. ดร. วิจิตร วรุตบางกูร)

ดร. ประชุม รอดประเสริฐ กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ)

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างดี
จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรตบงกูร และ อาจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ
ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล และขอบคุณครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 300 คน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการ
ตอบแบบสอบถามของการวิจัยให้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์อำเภอ ครูใหญ่ อาจารย์
ใหญ่ ที่กรุณาช่วยกันรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเป็นอย่างดี

และขอขอบคุณ คุณอัมพร ตันเจริญ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย
ตลอดเวลา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สุจินต์ ตันเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	3
- ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
- ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
- สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
- นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
- คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	9
- บทบาทของศึกษานิเทศก์	11
- ความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับ ศึกษานิเทศก์	13
- งานของศึกษานิเทศก์	16
- ผลการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	18
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	25
- กลุ่มตัวอย่าง	25
- วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง	25
- ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	27
- วิธีรวบรวมข้อมูล	28
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
- การวิเคราะห์ข้อมูล	30

๔
บทที่

๕
หน้า

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๕5
- ความมุ่งหมายในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๕ 55
- วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๕ 55
- การวิเคราะห์ข้อมูล	๕ 56
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕ 56
- อภิปรายผล	๕ 61
- ข้อเสนอแนะ	๕ 67
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	75

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	26
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน	28
3	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืน จำแนกตาม ที่ตั้งโรงเรียน วุฒิ และประสบการณ์ของผู้ตอบ แบบสอบถาม	29
4	ทัศนะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนก ตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ ของครู	31
5	ทัศนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนก ตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ ของครู	34
6	ทัศนะของครูเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตาม ขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู	39
7	เปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ ของครู	46
8	เปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ ของครู	48
9	เปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ ของครู	51

ภูมิหลัง

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ โดยสรุปเป็นสาระสำคัญได้ คือ ช่วยเหลือครูให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตร ตรงหนักถึงปัญหาการเรียนการสอน ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาขึ้นได้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รักษา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้หลายประการ ซึ่งหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งคือ นิเทศการสอนและการบริหารวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการในสถานศึกษา ศึกษาทดลอง วิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่ครู

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นแก่การดำเนินการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร แบบเรียน แนวการสอน และวิธีสอน เนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ จำนวนห้องเรียนและจำนวนครูมีเพิ่มมากขึ้น การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ผู้รู้คิดขึ้นมาใช้ในทางการศึกษา วิทยาการต่าง ๆ เกิดขึ้น และพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างที่เรียกว่า วิทยาการรุ่งเรืองหรือวิทยาการปะทุ (Explosion Knowledge) มีผลให้การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นและสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ครูให้สามารถเข้าใจและติดตามความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวได้ทัน * แต่การนิเทศการศึกษาหรือการให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ครูของศึกษานิเทศก์ มีปัญหาหลายประการ เป็นต้นว่า จำนวนศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะทำได้คุณภาพและทั่วถึง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2518 : 132) ความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ยังไม่ได้รับการยอมรับจากครูเท่าที่ควร (วิจิตร (ธีระกุล) วรศบงกูร และ สุทธิชัย ธีระกุล 2520 : 92) ความไม่เป็นเอกภาพของการจัดการศึกษาของไทย มีผลทำให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น มีโรงเรียน

หลายสังกัด ได้แก่ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ละสังกัดต่างมีแผนนโยบายและการประสานงานแตกต่างกันไป ผู้ที่ส่วนมากสังกัดกรมสามัญศึกษา เมื่อเข้าไปในเทศีย่อมมีปัญหเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ ในแง่ว่า จะฟังความคิดเห็นของใคร สำหรับผู้ที่ไม่มีปัญหา ในแง่ว่า ต่างคนต่างนิเทศ แผนนโยบายนี้เทศียัดกัน จึงเกิดปัญหา (ซารี มณีศรี

2521 : 178 - 183)

สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรามีปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาคล้ายคลึงกับที่ได้กล่าวมา คือ มีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนของศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่พอเหมาะกับจำนวนครู ศึกษานิเทศก์สังกัดกรมสามัญศึกษา แต่มีหน้าที่นิเทศในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ครูในจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนมากเป็นครูมีวุฒิ กล่าวคือมีครูมีวุฒิจนร้อยละ 98 มีครูปริญญาถึงร้อยละ 18 และครูส่วนมากกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี (ท.บ.) ประเภทการอบรมครูประจำการซึ่งวิทยาลัยครูฉะเชิงเทราเปิดสอน และศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทั้งภาคปกติและภาคค่ำในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อีกจำนวนมาก แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนมากมีวุฒิเพียงปริญญาตรี บางคนมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จึงมีปัญหาว่าครูจะให้การยอมรับในเรื่องความรู้และความสามารถของศึกษานิเทศก์มากนักน้อยเพียงใด นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ประการใด จึงมีปัญหาในด้านการออกไปนิเทศ การจัดอบรมครู การจัดทำสื่อการสอน สื่อการเรียน อุปกรณ์ ตลอดจนการศึกษาวิจัย ในอันที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน และงานวิชาการอื่น ๆ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ แต่การนิเทศการศึกษามีปัญหาหลายประการดังกล่าวนมา และงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูโดยตรง ฉะนั้นน่าจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อ คุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ เพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ อันจะมีผลในการปรับปรุงการเรียนการสอนและงานวิชาการในโรงเรียนของจังหวัดต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ โดยเปรียบเทียบกัน ในด้านวุฒิ ประสบการณ์ ขนาด และที่ตั้งของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อใช้ผลการวิจัยเสนอหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของศึกษานิเทศก์ และนำเสนอกรมสามัญศึกษาพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณลักษณะ บทบาทและการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้านี้ ครอบคลุมกับครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 140 คน จากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 130 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 คน รวม 350 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1 ขนาดโรงเรียน แบ่งตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานศึกษาธิการเขต 12

ดังนี้

- 3.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คน ขึ้นไป
- 3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 151 - 299 คน
- 3.1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 150 คน ลงมา
- 3.2 ที่ตั้งโรงเรียน จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
 - 3.2.1 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมือง
 - 3.2.2 โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมือง
- 3.3 วุฒิชອງครู จำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่
 - 3.3.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 3.3.2 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- 3.4 ประสบการณ์ของครู จำแนกเป็น 2 ระดับ ได้แก่
 - 3.4.1 มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
 - 3.4.2 มีประสบการณ์ 10 ปี ลงมา

ตัวแปรตาม ได้แก่

~~ตัวแปรอิสระ~~ คุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีทัศนะต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน
2. ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมือง มีทัศนะต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน
3. ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน
4. ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง ท่าที อุปนิสัย ความประพฤติที่มีอยู่ในตัวศึกษานิเทศก์ และแสดงออกมาให้เห็นเป็นการกระทำ เมื่อศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงาน หรือสัมพันธ์กับคนอื่น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ ความกตริเริ่ม และการเป็นนักวิจัย เป็นต้น และหมายความรวมถึงคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 หมวด 3 ข้อ 9 ในการวิจัยนี้ ประเมินได้จากแบบสอบถามซึ่งได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมจากแบบสอบถามของ วิจิตร (ธีระกุล) วุฒบางบูร กาญจนนา ศรีกาฬสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล และแบบสอบถามของ นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ และคณะ

✓ 2. บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงานของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ในที่นี้ หมายถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแนะนำในเรื่องต่าง ๆ แก่ครู เช่น การปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดทำวัสดุอุปกรณ์ การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา การให้ครูรู้จักทำงานร่วมกัน เป็นต้น

✓ 3. งาน หมายถึง งานที่เกิดจากบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ครูสังเกตเห็นได้ หรือที่เป็นหลักฐานปรากฏอยู่ ได้แก่ งานเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียน สื่อการเรียน งานค้นคว้า ทดลองและวิจัย งานอบรมครู งานผลิตเอกสารทางวิชาการ เป็นต้น

4. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น หรือแนวความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้ หมายถึงทักษะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์

5. ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

6. ครู หมายถึง ครูประจำการซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งปฏิบัติการสอนอยู่มากกว่า 1 ปีการศึกษา ไม่รวมถึงครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่

7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น กล่าวคือ เป็นกระบวนการดำเนินงานทางวิชาการที่จะทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ บรรลุผลความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา ทั้งให้แก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาของนักเรียน
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น
4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ
5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวงและสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ

วิจิตร (ธีระกุล) วรตบากร กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล กล่าวว่า นอกจากความมุ่งหมายที่กล่าวไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวแล้วยังมุ่งในงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีลักษณะ 10 ประการ (วิจิตร (ธีระกุล) วรตบากร กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล 2520 : 3 - 4) คือ

1. ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อดึงชุมชนให้มีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน พร้อม ๆ กับพัฒนาชุมชนด้วย

2. จัดทำคู่มือและเอกสารของกรม เพื่อช่วยให้ครูได้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษา
3. แกไขข้อบกพร่องและส่งเสริมคุณภาพพลานามัยของนักเรียน ให้มีบทบาทในทางพลศึกษาให้มากขึ้น
4. ส่งเสริมการสอนศิลปะ การขับร้อง ฟ้อนรำ และดนตรี อันเป็นประเพณีท้องถิ่น
5. ร่วมกันปรับปรุงโรงเรียนอันเป็นที่ตั้งสำนักงานให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ
6. ติดตามผลงาน วิเคราะห์ ถิ่นกว่าปัญหาด้านวิชาการของโรงเรียน
7. พิจารณาผลการใช้หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ
8. ช่วยเหลือในด้านการวัดผลการศึกษา
9. สนับสนุนดำเนินงานโครงการพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ ที่กรมสามัญศึกษาทำขึ้น
10. ช่วยเหลือตรวจตรา และดูแลควบคุมส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรมสามัญศึกษาได้ทำไว้

ที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูจะบังเกิดผลดี ก็ศึกษานิเทศก์ต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาถึงคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ว่าเป็นอย่างไร ตามทัศนะของครู ต่อไปนี้จะได้ศึกษาถึงคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์มีความสัมพันธ์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน ต่อการปรับปรุงมาตรฐานของการศึกษา กล่าวคือ ถ้าคุณลักษณะ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์เป็นไปในทางดี เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ แล้วการนิเทศการศึกษาจะบังเกิดผลดี จะมีผลให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ การศึกษาของโรงเรียน ห้องเรียน และของชาติก็จะเจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ตามหลักการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2500 กำหนดคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

ศึกษานิเทศก์ควรเป็นบุคคลที่มีความชำนาญ มีความรู้กว้างขวางทั้งทางวิชาการ และการบริหารการศึกษา มีบุคลิกภาพเหมาะสมและคัดเลือกมาเป็นอย่างดี

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 หมวดสาม ข้อ 9 กำหนดคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

ศึกษานิเทศก์ต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่กำหนดไว้ในบัญชีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู ทายพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และคุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบด้วย ดังนี้

1. มีประสบการณ์ในการสอนวิชาที่จะนิเทศมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีคุณวุฒิในงานที่จะนิเทศหรืองานบริหารการศึกษา
2. มีประวัติการปฏิบัติงานดี
3. มีบุคลิกลักษณะดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ผู้นำทางวิชาการและบริหารการศึกษา เช่น เป็นผู้มีความสามารถสูง มีผลงานในวิชาการที่จะนิเทศ ปรากฏมีความคิดริเริ่มดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นต้น
4. มีความประพฤติดี เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างของครูได้
5. เป็นผู้ที่ครูเลื่อมใส ศรัทธาในความรู้ความสามารถ โดยยึดถือผลงาน

เป็น เอกพ

ภิญโญ สาร กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาต้องการ "การมองเห็นโดยรอบ" (a super vision) เป็นการมองเห็นอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาศัยการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีของผู้ดำรงตำแหน่ง "ศึกษานิเทศก์" (Supervisor) บุคคลที่มีความคิดแคบยัดมัน แต่สภาพการณ์อย่างเดียว ไม่ควรเป็นศึกษานิเทศก์ มองเห็นการสอนและวัตถุประสงค์ของการสอนเพียงมุมเดียว ก็ไม่ควรเป็นศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จึงเป็นบุคคลที่ (ภิญโญ สาร 2519 : 274 - 275)

1. มีความรู้และความเข้าใจตัวนักเรียนอย่างดี
2. มีความรู้ความเข้าใจวิธีให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี
3. มีความรู้และความเข้าใจสภาพสังคมของโรงเรียน ครูและนักเรียน ที่ตนเองรับหน้าที่ไปนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี
4. มีความรับผิดชอบต่องานนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและอย่างถ่องแท้ในหมู่นักเรียน
5. ใช้วิธีนิเทศการศึกษาด้วยเหตุผลและด้วยสติปัญญาที่ปฏิบัติจริงได้

วิจิตร อนุวัชพันธุ์ ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อหาคุณลักษณะเด่นที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า คุณลักษณะเด่นที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของศึกษานิเทศก์ มี 10 ประการ (วิจิตร อนุวัชพันธุ์ 2520 : 43) คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. การตรงต่อเวลา
3. เทคนิคในการพูด
4. การประเมินผลงาน
5. ความคิดริเริ่ม
6. การเป็นนักวิจัย
7. ความยุติธรรม
8. การสาธิตการสอน
9. ความรับผิดชอบ
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

บทบาทของศึกษานิเทศก์

บทบาทของศึกษานิเทศก์ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์แต่เดิมมา เป็นงานที่คอยช่วยเหลือในงานของครูเป็นไปตามระเบียบของฝ่ายบริหาร เช่น การตรวจตราดูแลบริเวณสถานที่และอาคารเรียนของโรงเรียน หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน พัสตูลังอันเป็นสมบัติของโรงเรียน การเกณฑ์เด็กมาเข้าเรียน เป็นต้น ต่อมางานด้านการนิเทศการศึกษาได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง วันที่ 29 ตุลาคม 2499 ถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2499 ได้มีการประชุมกันที่ว่า เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาที่วิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง ผลการประชุมสรุปงานของศึกษานิเทศก์ ดังนี้

1. ช่วยเหลือโรงเรียนโดยตรง
2. เป็นที่ปรึกษาการงานของกรม
3. ทำหน้าที่เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ
4. อบรมครูฝ่ายประจำการและจัดอบรม
5. ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการงานของกรม

กระทรวงศึกษาธิการได้นำผลการประชุมดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านวิชาการและการบริหารการศึกษา
2. เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่กรมในด้านวิชาการ และการบริหารการ

ศึกษาตามมารยาทของศึกษานิเทศก์

3. ทำหน้าที่เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหาร
4. ช่วยเหลือในการจัดอบรมครู
5. ทำงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์

บุญโญ สาร กล่าวว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศก์จังหวัด (บุญโญ สาร 2519 : 279) มีดังนี้

1. วางแผนปฏิบัติงานทางวิชาการและธุรการของหน่วย
2. ตรวจโรงเรียนประถมศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
3. จัดทำและปรับปรุงโครงการสอนของจังหวัด
4. นิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษา

ศึกษาอื่น ๆ

5. ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
6. จัดประชุมอบรมครูระดับจังหวัด
7. ให้ความช่วยเหลือในการประชุมอบรมครูระดับอำเภอ ระดับกลุ่ม ระดับ

โรงเรียนและให้ความช่วยเหลือตามคำขอ

8. ผลิตและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
9. ค้นคว้า ทดลอง และวิจัยทางวิชาการ
10. เสนอแนะ ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่การศึกษาทางด้านวิชาการ
11. ประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ ครู และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา

และหน่วยงานอื่น ๆ

12. ประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา พ.ศ.

2519 กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ ดังนี้

1. นิเทศการสอนและการบริหารวิชาการ หรือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ

ในสถานศึกษาที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบ

2. ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

ระบุไว้

3. ศึกษา ทดลอง วิจัย ในเรื่องเกี่ยวกับการสอน ทางด้านวิชาการ ตลอดจน

การบริหารการศึกษา

4. พิจารณาและพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน แบบ

การสอน หรือแนวการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

5. จัดทำคู่มือครู เอกสารวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
6. ปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ
7. จัดประชุม อบรม สัมมนา ครูอาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานทางวิชาการ
8. ประเมินผลงานทางด้านวิชาการ
9. เสนอแนะและเฝ้าดูรักษาทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา
10. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์

ความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นที่ศึกษานิเทศก์ต้องฝึกฝนและปลูกฝังให้มาก เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1. ทักษะด้านกระบวนการหมู่พวก (Group process) รู้จักเสริมสร้างกำลังใจให้แต่ละคนในกลุ่มทำงาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ สามัคคีป้องกัน ประสานงานของแต่ละคนในกลุ่มให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะต้องหาวิธีให้แต่ละคนในกลุ่มมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งมีผลทำให้แต่ละบุคคลในกลุ่มเกิดความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานให้เกิดผลดี
2. ทักษะในด้านการมนุษยสัมพันธ์ (Human relation) สามารถติดต่อกับ บุคคลอื่นให้เป็นที่ยอมรับนับถือไว้วางใจ และสามารถทำให้แต่ละคนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วย
3. ทักษะในด้านการนำ สามารถนำกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในขณะของตนให้มีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่มที่ได้ผล พยายามให้หลักเล็งอุปสรรคในการทำงานได้สำเร็จ สามารถสร้างบุคคลในขณะให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
4. ทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร สามารถทำตนให้ผู้อื่นร่วมงานเข้าใจ ขณะเดียวกันก็ต้องพยายามเข้าใจผู้อื่นด้วย รู้จักเลือกแบบและวิธีการสื่อความหมาย

ให้เหมาะสมกับสถานที่ เวลา และเหตุการณ์ เพื่อให้การสื่อความหมายบรรลุผลสมบูรณ์
ศึกษานิเทศก์จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นนักพูดที่ดี นักฟังที่ดี นักเขียนที่ดี และนักอ่านที่ดี

5. ทักษะในด้านการประเมินผล (Evaluation) ต้องรู้วิธีการประเมินผล
โดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้มาก รู้ลักษณะของโครงการประเมินผล และหลักเกณฑ์
การประเมินผลด้วย

วิธีการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเตรียมวางแผนงานล่วงหน้า
เนื่องจากงานของศึกษานิเทศก์ เป็นงานเกี่ยวกับงานทางวิชาการของโรงเรียน มีขอบเขต
กว้างขวาง การวางแผนจะช่วยให้ทราบว่า จะทำงานอะไร อย่างไร อะไรควรทำก่อน
หลัง ทำให้ทราบถึงอุปสรรคและแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ อันจะเกิดขึ้นเมื่อได้ลงมือปฏิบัติ
งานแล้ว
2. การปรึกษาหารือเป็นส่วนบุคคลหรือรายบุคคล การร่วมประชุมเป็นหมู่คณะ
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ การไปเยี่ยมเยียนสังเกตการสอน และการแนะนำให้
รู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ให้ครูได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้างานที่จะต้องทำ เพื่อให้เกิดความ
เจริญงอกงามขึ้น
3. การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ต้องการให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันอย่าง
ใกล้ชิด เห็นอกเห็นใจ และโดยการให้กำลังใจสนับสนุนแก่ครู จะได้ผลดีกว่าการใช้อำนาจ
การถือว่าตนมีความรู้จัดเจนไปเสียทุกอย่าง คิดว่าตนมีวิธีสอนดีกว่าครู เหล่านี้เป็นการ
คัดโอกาสมิให้ครูได้ติดขัดแปลงปรับปรุงการสอน และมีให้ครูมีความเจริญงอกงามในการทำงาน
เป็นการทำลายจุดประสงค์ของการนิเทศการศึกษา กีดกันขัดขวางมิให้ครูมีการคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือคิดหาวิธีการทำงานที่ดีขึ้น เป็นการทำลายความจริงใจ และความ
ซื่อสัตย์ของครูที่จะมีต่อการทำงานและต่อตัวศึกษานิเทศก์เอง
4. การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่จะต้องหาทางจูงใจหรือกลใจครู และช่วย
ให้ครูเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

5. การนิเทศการศึกษาโดยนำเอาหลักเกณฑ์ของระบบประชาธิปไตยมาใช้ จะทำให้เกิดผลการนิเทศอย่างแท้จริง เป็นการนิเทศที่ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนด จุดมุ่งหมายของการทำงาน มีส่วนร่วมในการออกความคิดหาวิธีการทำงานและดำเนิน กระบวนการทุกอย่างในอันที่จะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

6. การนิเทศการศึกษาที่ยึดวิธีการสร้างสรรค์ พิจารณาว่า ครูทำอะไรที่อยู่แล้ว ก็ช่วยให้คงรักษาไว้ และให้ดีขึ้นต่อไป และสนับสนุนให้ใช้ความสามารถในการคิด ริเริ่ม สร้างบรรยากาศให้มีการทดลองวิธีแปลก ๆ ใหม่ ๆ วิธีสร้างสรรค์นี้ จะไม่มี กฎเกณฑ์อันหนึ่งอันใดวางไว้ตายตัวลงไป สำหรับใช้ให้ได้ผลแน่นอนทุกกรณีไป วิธีการ อย่างหนึ่งอาจใช้ได้กับเหตุการณ์อย่างหนึ่งและเฉพาะกับครูคนหนึ่ง เมื่อครูคนอื่นนำไปใช้ แล้วจะให้เกิดผลเช่นเดียวกันย่อมจะเป็นไปไม่ได้ การให้ครูรู้จักคิดสร้างสรรค์จะเกิด ประโยชน์มากในแง่ที่ว่าไม่มีวิธีสอนใดจะใช้ได้ผลทุกกรณี จำจะต้องคิดสร้างสรรค์วิธีที่ เหมาะสมขึ้น

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล กล่าวว่า เพื่อให้การ ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ได้ผลสมความมุ่งหมาย ได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติงานของศึกษา นิเทศก์ไว้ (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล 2520 : 93) ดังนี้

1. ก่อนจะดำเนินโครงการใดก็ตาม ศึกษานิเทศก์ควรใช้วิธีติดต่อหาพบ เรื่องที่สำคัญที่ศึกษานิเทศก์ควรดำเนินการเอง

2. พยายามประชาสัมพันธ์งานของศึกษานิเทศก์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจและรับรู้ และในขณะเดียวกันก็ควรที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง รู้ขอบเขตของงานที่เราควรจะทำอยู่ ว่ามี แผนงานอย่างไร จะทำที่ใด เมื่อไร ทำกับใคร เป็นต้น ควรมีการแจ้งผลการเคลื่อนไหว เป็นระยะ เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน

3. ต้องมีการวางแผนงานวิธีดำเนินงานที่ดี หากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

4. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มาก ไม่ควรถือเอาตัวเรา

5. ต้องเห็นคุณค่าของการยอมรับ ฝึกการให้และการรับ
6. ใช้กระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ในการทำงาน
7. มีความจริงใจและสุจริตใจในการทำงาน
8. ต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิคการนิเทศการศึกษา
9. มีทักษะในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่ดี มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์
10. มีการประเมินผลการทำงานอยู่เสมอ ทั้งการประเมินผลโครงการ

งานของศึกษานิเทศก์

งานของศึกษานิเทศก์ หมายถึงงานที่เกิดจากบทบาทและจากการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ได้แก่งานเกี่ยวกับ

1. การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ แก่คณะครู
2. การจัดอบรมครู
3. การช่วยเหลือแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน
4. การช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดทำ หา และการใช้อุปกรณ์การสอน
5. การตรวจและเยี่ยมโรงเรียน
6. จัดวาง โครงการนิเทศและปฐมนิเทศโครงการใหม่ ๆ
7. งานส่งเสริมและทดลองวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ
8. งานการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหา
9. งานเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินการ ซึ่งได้ดำเนินการไป
10. งานเกี่ยวกับการผลิตเอกสารทางวิชาการ
11. งานสร้างแบบทดสอบเพื่อบริการแก่คณะครู
12. งานพัฒนาแบบเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
13. งานเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือครู สำหรับเป็นแนวในการสอนของครู
14. งานเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร
15. งานประเมินผลงานทางวิชาการในโรงเรียน

16. งานเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์อุปกรณ์ และบริการอุปกรณ์การสอนแก่ครู

17. งานค้นคว้า ทดลอง และวิจัย

งานของศึกษานิเทศก์ดังกล่าว เมื่อแยกออกเป็นหมวดหมู่จะมีดังนี้

1. เกี่ยวกับครู

- 1.1 ช่วยจัดปฐมนิเทศครูใหม่
- 1.2 ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงาน
- 1.3 ช่วยครูตามที่ขอรองมา
- 1.4 เปิดโอกาสให้ครูพบอยู่เสมอ

2. เกี่ยวกับหลักสูตร

- 2.1 ส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหลักสูตร ประมวลการสอนให้เข้าใจ
- 2.2 ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอนและบันทึกการสอนร่วมกัน
- 2.3 ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตร และประมวลการสอน
- 2.4 ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด สำหรับปรับปรุง

หลักสูตร

3. เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

3.1 แนะนำให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ และพอสามารถจัดหาได้ และให้ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

- 3.2 พยายามจัดบริการ เกี่ยวกับอุปกรณ์เท่าที่สามารถทำได้
- 3.3 ส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ เท่าที่จะทำได้
- 3.4 ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการเรียน

การสอน

4. เกี่ยวกับการปรับปรุงงานวิชาชีพของครู

- 4.1 ส่งเสริมให้ครูสังเกตการสอนของกันและกัน และของโรงเรียน
- 4.2 ร่วมปรึกษากับครูเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน
- 4.3 ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมสัมมนา
- 4.4 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

5. เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน

5.1 ส่งเสริมให้ครูวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน

5.2 ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ๆ ในการ

ปรับปรุงโรงเรียน

6. เกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง

6.1 ส่งเสริมให้ครูทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น วิธีสอน

6.2 ส่งเสริมให้ครูในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่ครูจะได้ทำการค้นคว้าทดลอง

ไคสะตวก

ผลการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ฮิกส์ ได้ส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ว่าควรเป็นอย่างไร โดยการส่งแบบสอบถามไปตามครูเกือบ 700 คน (Hicks. 1960 : 7 - 8) ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ต้องมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะ ดังนี้

ต้องเป็นคนรู้จักปรับตัว

ต้องรู้จักยืดหยุ่นในการทำงาน

ต้องรู้จักหลักในการร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น

ต้องรู้จักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการนิเทศการศึกษา

ต้องรู้จักคิดอย่างฉลาด

ต้องรู้จักคิดทั้งแบบวิเคราะห์และสังเคราะห์

ต้องเข้าใจสิ่งที่ผ่านมาแล้วเพื่อนำไปเป็นสาเหตุในการพัฒนาและแก้ปัญหา

ในโอกาสต่อไป

กวินน์ กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะ (Gwynn. 1961 : 27 - 33)

ดังนี้

มีความเข้าใจเด็กและครู

มีมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

มีความรู้เชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

มีความรู้เชี่ยวชาญในวิธีสอนต่าง ๆ และมีศิลปะในการถ่ายทอด

เป็นผู้ประสานงานดี

มีความรู้ในทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

รู้จักส่งเสริมหรือสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน

มีความเป็นกันเองกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

มีความรู้ในการวางแผน การปรับปรุงหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

การเรียนการสอนเป็นอย่างดี

ต้องมีความคุ้นเคยกับระบบการบริหารโรงเรียน กับครู นักเรียนและประชาชน
ในท้องถิ่น

ลอนสแดล ได้วิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์
การมีคุณลักษณะ (Lonsdale. 1967 : 204 - 205) ดังนี้

มีความรู้ดี เช่น ทางด้านการสอน ด้านจิตวิทยา และการถ่ายทอด

มีความอดทน

มีมนุษยสัมพันธ์

เข้ากับผู้อื่นได้

รู้จักปรับปรุงตนเอง

สเปียร์ส ได้ทำการวิจัยและเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ว่า
ศึกษานิเทศก์การมีคุณลักษณะ (Spears. 1953 : 163 - 165) ดังนี้

มีความจริงใจต่อบุคคลอื่น

มีความยุติธรรม

เข้าพบปะติดต่อกับง่าย

ยอมรับนับถือบุคคลอื่น

มีความถ่อมตน

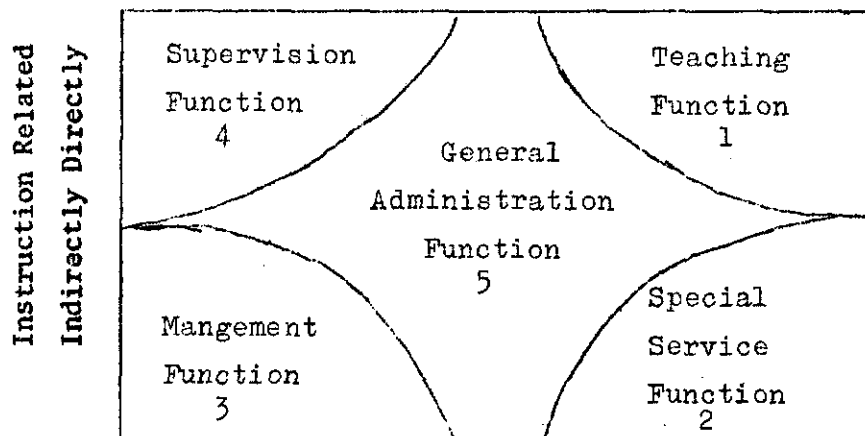
มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

มีความเป็นผู้
มีทักษะต่าง ๆ เหมือนอย่างครู
มีความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา
มีความซื่อสัตย์สุจริต
รู้สึกสนุกในการทำงานในหน้าที่
มีจิตใจกว้างขวาง
เป็นนักฟังที่ดี

มีเจตคติในอันที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

แฮร์ริส ได้แบ่งหน้าที่อันสำคัญของศึกษานิเทศก์ (Harris. 1963 : 221 - 224) ตามแผนผังข้างล่าง

ผังแสดงหน้าที่หลักของ การนิเทศในโรงเรียน

Remotely ——— Public Relation ———> Directly

1. หน้าที่ทางการสอน (Teaching Function) เป็นหน้าที่หลัก นอกนั้นเป็นส่วนประกอบ การสอนเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับนักเรียน คือ โรงเรียนมีหน้าที่ในการฝึกอบรมบุคลากร กุลธิดา

2. หน้าที่จัดบริการ (Special Service Function) เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียน แต่เกี่ยวพันโดยอ้อมกับการเรียนการสอน หน้าที่ด้านนี้มีหน่วยสุขภาพ พละนาถย การแนะแนว บริการจิตบำบัด และสันหนากการ เป็นต้น

3. หน้าที่จัดอำนวยการ (Mangement Function) คือการจัดดำเนินการในด้านการบริหารทั่วไป เกี่ยวข้องกับคณะบุคคล เกี่ยวพันโดยอ้อมกับการเรียนการสอน และมีใ้ผู้ผูกพันอย่างใกล้ชิดกับนักเรียน

4. หน้าที่การนิเทศ (Supervision Function) เป็นงานเกี่ยวกับการนิเทศ การติดต่อบริการงาน การบริหาร เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับการสอน แต่เกี่ยวพันโดยอ้อมกับนักเรียน เพราะศึกษานิเทศก์ทำงานร่วมกับครู ไม่ใช่ทำงานกับนักเรียน ผู้ที่ทำงานโดยตรงกับนักเรียนคือครู ศึกษานิเทศก์จะทำงานกับนักเรียนก็ต่อเมื่อเด็กพวกปกติ (abnormal) เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการ หรือเด็กที่มีปัญหาด้านความประพฤติ ศึกษา นิเทศก์เป็นผู้เริ่มงานด้วยการช่วยอบรมครูที่สอนเด็กพวกนี้ ถ้าครูไม่ได้จริง ๆ ศึกษานิเทศก์จะต้องแก้ปัญหาเอง

5. หน้าที่บริหารงานทั่วไป (General Administration Function) เป็นงานที่เกี่ยวข้องทั้งสองด้าน ทั้งด้านการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา

ไวล์ ได้กล่าวถึงหน้าที่พื้นฐานของการนิเทศการศึกษา ว่า หน้าที่พื้นฐานของการนิเทศการศึกษา (Wiles. 1956 : 6) คือผู้นิเทศจะต้องช่วยเหลือให้การเรียนในห้องเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากนิเทศแล้วไม่สามารถช่วยเหลือให้การเรียนในห้องเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศก็ไม่มีวามหมาย การจัดการ สัมพันธภาพของบุคลากร สวัสดิภาพของครู เครื่องมือต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กันเพียงเพื่อให้เด็กได้เรียนเท่านั้น การนิเทศเป็นกิจกรรมที่ให้บริการในการช่วยเหลือครูให้สามารถทำงานได้ดียิ่งขึ้น

แมจคิน และ มิลส์ ได้จำแนกหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ (McKean and Mills. 1965 : 101 - 102) ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) ทำหน้าที่เป็นผู้นำและนิเทศแบบประชาธิปไตย ได้แก่ มีความคิดริเริ่ม ตั้งจุดมุ่งหมายในการนิเทศ กระตุ้นเร้าให้ทำงาน

เต็มความสามารถ สนับสนุนครูทุกวิถีทาง มีข้อผูกพันซึ่งกันและกัน

2. การประสานงาน (Coordination) ได้แก่การติดต่อประสานงานกับทุกฝ่าย ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถในการสื่อความหมายที่ดี การประสานงานจึงจะบังเกิดผลดี งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. หน้าที่ทางวิชาการและการบริการ (Resource and Service) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ได้รับการฝึกอบรม มีความชำนาญในวิชาชีพ มีทักษะด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษานิเทศก์จึงมีหน้าที่ทางวิชาการและการบริการ

4. หน้าที่ประเมินผล (Evaluation) เป็นหน้าที่พื้นฐานของศึกษานิเทศก์ที่จะต้องประเมินผลความก้าวหน้าของงานที่ตนปฏิบัติ และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดทำ ว่าเจริญก้าวหน้าหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

ไวล และ โลเวลล์ กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ (Wiles and Lovell. 1975 : 169) ไว้ดังนี้

1. ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีและจิตวิทยา
2. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
3. พัฒนาวิชาชีพของครูรวมงาน
4. เลือก จัดทำ และแจกจ่ายอุปกรณ์การสอนให้แก่ครู
5. ประเมินผลการเรียนการสอน
6. พัฒนาและประเมินผลจุดมุ่งหมายทางการศึกษา
7. ประสานงานโครงการศึกษา
8. วิจัย
9. เผยแพร่ผลงานวิจัย
10. พัฒนา สนับสนุน เผยแพร่ และนำโครงการใหม่ ๆ ไปใช้

แฮร์ริส ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 10 ประการ (Harris. 1963 : 201 - 212) ดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบ เช่น แก่โครงหลักสูตร การนำไปใช้กับบุคคลระดับไหน โดยคำนึงวุฒิภาวะ (Maturity) เป็นต้น
2. งานดำเนินการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) จัดดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร แปลความหมายของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม
3. การเลือกสรรบุคลากร (Staffing) จัดให้มีคณะบุคคลผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งการคัดเลือกบรรจุ เลือกเฟ้นการทดสอบ การเก็บรักษาจะเป็นแต่ละบุคคล
4. การจัดบริการความสะดวก ในเรื่องเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน (Facility) ให้พอเพียง เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วางแผนจัดหาวัสดุและดูแลรักษา พัฒนา
5. การคัดเลือก การจำแนก การทดสอบซึ่งวัสดุและอุปกรณ์ ที่ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน
6. จัดฝึกอบรมประจำการ (In-service training) จัดฝึกอบรมเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการแก่คณะครู เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้รับทันต่อเหตุการณ์
7. การ ปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นงานช่วยเหลือครูผู้บรรจุใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ เพื่อให้ทราบข้อมูล สถานที่ บุคคล ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ
8. งานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักการ นโยบาย (Principle and Policy Development) ในการปฏิบัติงาน ปรับขยายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ
9. การติดต่อสัมพันธ์ (Public Relation) กับชุมชน งานนิเทศเป็นงานที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจดีระหว่างกัน ความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับโรงเรียน เป็นต้น เป็นการสื่อสารสัมพันธ์สองทาง

10. งานประเมินผล (Evaluation) จัดให้มีการประเมินผลทางการเรียนการสอน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาคนกว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างและเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ กระทำกับครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และถือเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. โรงเรียน ถือเกณฑ์การเลือกดังนี้

1.1 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.2 เป็นโรงเรียนมีขนาดโดยถือจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ

จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 150 คนลงมา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก

จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 151-299 คน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง

จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่

2. ครู ได้แก่ครูประจำการที่ทำหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียนไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา ไม่รวมถึงครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่

3. โรงเรียนขนาดใหญ่สุ่มตัวอย่างได้จำนวน 140 คน โรงเรียนขนาดกลางสุ่มตัวอย่างได้จำนวน 130 คน โรงเรียนขนาดเล็กสุ่มตัวอย่างได้จำนวน 80 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 350 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ตรวจสอบคุณสมบัติของโรงเรียนและครู จากรายงานประจำปี เดือน ทะเบียนโรงเรียน และเอกสารอื่น ที่ส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนครูทั้งหมด	จำนวนครูที่สุ่มเป็นตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดใหญ่	604	140
โรงเรียนขนาดกลาง	972	130
โรงเรียนขนาดเล็ก	1059	80
รวม	2635	350

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ ซึ่งปรับปรุงและเพิ่มเติมจากแบบสอบถามของ วิจิตร (ธีระกุล) วรุตมางกูร กาญจนาศรีภาพสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล และแบบสอบถามของ นาฏเจลิยว สุ่มาวงศ์ และคณะ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับครูและโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดเติมข้อความ
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale)
3. แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open end) เกี่ยวกับ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์

แบบสอบถามทั้ง 3 ลักษณะนี้อยู่ในภาคผนวก หน้า 66

การตอบแบบสอบถามในลักษณะที่ 2 ให้ครูที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างพิจารณาว่าคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์เป็นอย่างไร แล้วเลือกเขียนเครื่องหมาย ✓ ใต้ข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งมีอยู่ 5 ตัวเลือก คือ

น้อยที่สุด	1	1
น้อย	2	2
ปานกลาง	3	3
มาก	4	4
มากที่สุด	5	5

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์
2. แบ่งเนื้อหาตามที่ศึกษาตามข้อ 1 ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาท และส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของศึกษานิเทศก์
3. ศึกษาแบบสอบถามของ วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล และแบบสอบถามของ นาฏเจลิยา สุมาวงศ์ และคณะ
4. สร้างข้อคำถามจากข้อมูลที่ศึกษามา ให้เป็นแบบสอบถามแบบลิเคิร์ต (Likert scale) และแบบปลายเปิด (Open end)
5. ส่งแบบสอบถามที่จัดทำเสร็จแล้วให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 10 คน เพื่อตรวจแก้ไข ภาษา สำนวน ให้ชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น และให้กรอกกลุ่มเนื้อหาสาระที่จะศึกษา
6. นำแบบสอบถามไปทดลองสอบ (Try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยนำไปสอบวัดครูในโรงเรียนที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้ววิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้ Alpha Coefficient ของครอนบาค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ = .96 (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \cdot \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

วิธีรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ครูในกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยขอความร่วมมือจากครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แจกและรวบรวมแบบสอบถาม แล้วนัดหมายขอแบบสอบถามคืน เพื่อทำการวิจัยต่อไป

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืน	ร้อยละจำนวน แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
โรงเรียนขนาดใหญ่	140	112	80.00
โรงเรียนขนาดกลาง	130	114	87.69
โรงเรียนขนาดเล็ก	80	74	92.50
รวม	350	300	85.71

ตาราง 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้กลับคืน จำแนกตามที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิ และ
ประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขนาดโรงเรียน	จำนวน คน	ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
		ร.ร. ในเมือง	ร.ร. นอกเมือง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	สิบปีลงมา	มากกว่าสิบปี
โรงเรียนขนาดใหญ่	112	45	67	79	33	48	64
โรงเรียนขนาดกลาง	114	14	100	78	36	67	49
โรงเรียนขนาดเล็ก	74	-	74	60	14	65	9
รวม	300	59	241	217	83	180	120

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ประมาณค่าเฉลี่ยวิเคราะห์หาค่าของครูในแต่ละตัวแปรว่าเป็นอย่างไร
2. ใช้ Chi-square ทดสอบเปรียบเทียบค่าของครูในแต่ละตัวแปร ว่าแตกต่างหรือสัมพันธ์กันหรือไม่ ใช้สูตร (Ferguson. 1966 : 192)

$$\chi^2 = \frac{(O - E)^2}{E}$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าประมาณค่าเฉลี่ยของทักษะของครูที่มีต่อ
คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ โดยจำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

1.1 วิเคราะห์คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้ง
โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

1.2 วิเคราะห์บทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

1.3 วิเคราะห์งานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทักษะของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของ
ศึกษานิเทศก์ โดยเปรียบเทียบกันในด้านขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

2.1 เปรียบเทียบทักษะของครูที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตาม
ขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

2.2 เปรียบเทียบทักษะของครูที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตาม
ขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

2.3 เปรียบเทียบทักษะของครูที่มีต่องานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตาม
ขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

ตาราง 4 ทักษะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	ขนาด เล็ก	ใน เมือง	นอก เมือง	ปริญญา ตรีขึ้นไป	ต่ำกว่า ปริญญา	มากกว่า 10 ปี	10 ปี ลงมา
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1. ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา	3.26	3.09	3.32	3.19	3.24	3.25	3.07	3.48	2.91
2. มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	3.14	3.18	3.48	2.97	3.42	3.31	3.24	3.44	3.09
3. มีความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ	3.44	3.18	4.22	3.29	3.50	3.39	3.43	3.52	3.28
4. มีความสามารถในการประเมินผลงาน	3.25	3.10	3.41	3.00	3.23	3.24	3.19	3.43	2.96
5. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม	3.25	3.05	3.51	3.02	3.29	3.22	3.31	3.45	3.22
6. มีความสามารถในการวิจัย	3.12	2.99	3.24	2.91	3.14	3.06	3.11	3.38	2.96
7. เป็นผู้มีความยุติธรรม	3.05	3.17	3.34	2.95	3.24	3.12	3.11	3.44	3.06
8. มีความสามารถในการสื่อสารการสอน	3.14	2.98	3.82	2.93	3.18	3.25	3.11	3.35	2.81
9. มีเทคนิคในการนิเทศการศึกษา	3.21	3.03	3.86	2.91	3.26	3.11	3.29	3.31	3.07
10. เป็นผู้มีความรู้	3.58	3.54	3.64	3.31	3.70	3.55	3.61	3.74	3.45
11. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน	3.21	3.09	3.31	2.97	3.19	3.24	3.18	3.34	3.00

ตาราง 4 แสดงว่า เมื่อจำแนกทักษะของครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และการเป็นผู้ตรงต่อเวลา ส่วนความเป็นผู้มีความยุติธรรมเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น สำหรับครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก มีคุณลักษณะเพียงด้านเดียวที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ซึ่งครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ส่วนคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงาน และสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีมากกว่าคุณลักษณะด้านอื่นตามลำดับ ครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก มีคุณลักษณะเพียงด้านเดียวที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีมากที่สุด คือความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีมากกว่าคุณลักษณะด้านอื่น รองลงมาได้แก่ เทคนิคในการนิเทศการศึกษาและความสามารถในการสาธิต การสอน ส่วนความสามารถในการวิจัยเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น

เมื่อจำแนกทักษะของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้ว พบว่าครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้มากกว่าคุณลักษณะด้านอื่น รองลงมาได้แก่ ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และความเป็นผู้ตรงต่อเวลา ส่วนเทคนิคในการนิเทศการศึกษาเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น สำหรับครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ส่วนความสามารถในการวิจัยเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น

เมื่อจำแนกทักษะของครูตามวุฒิแล้ว พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน ส่วนความสามารถในการวิจัยเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น สำหรับครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม ส่วนความเป็นผู้ตรงต่อเวลา เป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น

เมื่อจำแนกทักษะของครูตามประสบการณ์แล้ว พบว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และความเป็นผู้ตรงต่อเวลา ส่วนมีเทคนิคในการนิเทศการศึกษาเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น สำหรับครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา เห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม ส่วนความสามารถในการสาธิตการสอนเป็นคุณลักษณะที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น

ตาราง 5 ทักษะของครูเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

บทบาทของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาดใหญ่ $\bar{X}$	ขนาดกลาง $\bar{X}$	ขนาดเล็ก $\bar{X}$	ในเมือง $\bar{X}$	นอกเมือง $\bar{X}$	ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญา $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี $\bar{X}$	10 ปีลงมา $\bar{X}$
1. ศึกษานิเทศก์ให้โอกาส แก่คณะครูเสนอความ คิดเห็น	3.06	2.84	3.28	2.79	3.07	2.94	3.11	3.24	2.88
2. ศึกษานิเทศก์ให้ความ ยอมรับนับถือครู	3.03	2.84	3.19	2.64	3.07	2.92	3.00	3.18	2.89
3. ศึกษานิเทศก์ขอใบ อำนาจในการปฏิบัติ หน้าที่	2.29	2.20	2.30	2.14	2.29	2.31	2.27	2.11	2.34
4. ศึกษานิเทศก์ทำการ นิเทศแบบมีพิธีรีตอง	2.66	3.04	2.78	2.62	2.66	2.82	2.81	2.68	2.53
5. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริม การทำงานเป็นหมู่คณะ	3.34	3.15	3.57	3.09	3.33	3.33	3.30	3.47	2.79
6. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริม ความเป็นผู้นำให้แก่ คณะครู	2.92	2.82	3.26	2.81	3.07	2.87	3.03	3.19	2.81
7. ศึกษานิเทศก์เปิดโอกาส ให้คณะครูมีโอกาสดำเนิน ความสามารถของตน	2.96	2.80	3.23	2.91	3.02	2.89	3.00	3.13	2.85

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาดใหญ่ $\bar{X}$	ขนาดกลาง $\bar{X}$	ขนาดเล็ก $\bar{X}$	ในเมือง $\bar{X}$	นอกเมือง $\bar{X}$	ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญา $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี $\bar{X}$	10 ปีลงมา $\bar{X}$
8. ศึกษานิเทศก์ใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู	2.55	2.33	2.46	2.48	2.46	2.24	2.52	2.71	2.31
9. ศึกษานิเทศก์ช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสด้านความสามารถของคน	2.90	2.48	2.76	2.86	2.66	2.55	2.77	2.98	2.46
10. ศึกษานิเทศก์ให้อิสระในการทำงาน	3.37	3.21	3.39	3.26	3.35	3.37	3.29	3.59	3.13
11. ศึกษานิเทศก์กว้างตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี	2.99	2.91	3.15	2.81	3.14	2.99	2.98	3.34	2.78
12. ศึกษานิเทศก์โดยมากเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด	2.49	2.65	2.77	2.40	2.68	2.78	2.60	2.78	2.49
13. ศึกษานิเทศก์เข้าใจในผลงานที่ท่านจัดทำในชั้นเรียน	2.68	2.74	3.09	2.67	2.88	2.87	2.82	2.95	2.73
14. ศึกษานิเทศก์ยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นของท่าน	2.90	2.90	3.31	2.40	3.07	2.92	3.01	3.13	2.93

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาดใหญ่ $\bar{X}$	ขนาดกลาง $\bar{X}$	ขนาดเล็ก $\bar{X}$	ในเมือง $\bar{X}$	นอกเมือง $\bar{X}$	ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญา $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี $\bar{X}$	10 ปีลงมา $\bar{X}$
15. ศึกษานิเทศก์ทำการประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้ว	2.45	2.64	2.88	2.26	2.71	2.47	2.68	2.81	2.54
16. ศึกษานิเทศก์เป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่	2.63	2.39	2.86	2.36	2.64	2.42	2.71	2.75	2.52

ตาราง 5 แสดงว่า เมื่อจำแนกครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว พบว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย มีบทบาทเพียง 4 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน การส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ การให้โอกาสแก่คณะครูแสดงความคิดเห็น และการให้ความยอมรับนับถือครู ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อย ได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้ว และการเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด สำหรับครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาททุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย มีบทบาทเพียง 3 ด้านที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน การส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และทำการนิเทศแบบมีพิธีตรอง โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานมากกว่าดูแลลักษณะด้านอื่น ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่า

ปฏิบัติน้อยได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู และเป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่ ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเขตพื้นที่กลาง โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะมากที่สุด รองลงมาได้แก่การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน และการยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นของครู ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู และการช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน

เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้วพบว่า ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเขตก่อนขางน้อย มีบทบาทเพียง 2 ด้าน ที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติค่อนข้างมาก ได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน และการส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยได้แก่ การขอใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด และการยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นของครู สำหรับครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเขตก่อนขางน้อย โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานในระดับมากกว่าบทบาทด้านอื่น รองลงมาได้แก่การส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และการวางตัวเป็นที่เลี้ยงที่ดี ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู และเป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่

เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามวุฒิแล้ว พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเขตก่อนขางน้อย มีบทบาทเพียง 2 ด้านที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตก่อนขางมาก ได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน และการส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติน้อยได้แก่ การใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การขอใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ และการเป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่ สำหรับครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาเห็นว่า

ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะในระดับมากกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน และการให้โอกาสแก่คณะครูเสนอความคิดเห็น ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู และโดยมากเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด

เมื่อจำแนกทัศนคติของครูตามประสบการณ์แล้ว พบว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเกณฑ์ปานกลาง โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานในระดับมากกว่าบทบาทด้านอื่น รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และการวางตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การทำการนิเทศอย่างมีพิธีรีตอง และการให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู สำหรับครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา เห็นว่าศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย มีบทบาทเพียงด้านเดียวที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติค่อนข้างมาก ได้แก่ การให้อิสระแก่ครูในการทำงาน รองลงมาได้แก่ การยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นของครู และการให้การยอมรับนับถือครู ส่วนบทบาทที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การขอใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ และการช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสด้านความสามารถของตน

ตาราง 6 ทักษะของครูเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน
วุฒิและประสบการณ์ของครู

งานของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ ประสบการณ์			
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ในเมือง	นอกเมือง	ปริญญาตรีขึ้นไป	ต่ำกว่าปริญญา	มากกว่า 10 ปี	10 ปีลงมา
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1. ศึกษานิเทศก์เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง	2.70	2.40	2.78	2.53	2.67	2.63	2.76	2.89	2.54
2. ศึกษานิเทศก์จัดการอบรมครูเป็นผลดี	2.71	2.68	2.93	2.64	2.75	2.63	2.84	2.93	2.69
3. ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูได้ดีในเรื่องการแก้ปัญหาการเรียนการสอน	2.60	2.54	2.69	2.38	2.67	2.27	2.68	2.86	2.44
4. ศึกษานิเทศก์มีส่วนร่วมช่วยเหลือคณะครูให้สามารถจัดหาอุปกรณ์การสอน	2.13	2.19	2.46	1.98	2.31	2.12	2.34	2.54	2.13
5. ศึกษานิเทศก์มาเยี่ยมโรงเรียนท่านสม่ำเสมอ	1.76	1.77	1.59	1.67	1.76	1.69	1.80	1.90	1.65
6. ศึกษานิเทศก์มีเวลาปฐมนิเทศโครงการใหม่ ๆ อย่างพอเพียง	2.21	1.99	2.14	1.98	2.17	2.05	2.15	2.41	2.01

ตาราง 6 (ต่อ)

งานของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาดใหญ่ $\bar{X}$	ขนาดกลาง $\bar{X}$	ขนาดเล็ก $\bar{X}$	ในเมือง $\bar{X}$	นอกเมือง $\bar{X}$	ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญา $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี $\bar{X}$	10 ปีลงมา $\bar{X}$
7. ศึกษานิเทศก์ช่วยปรับปรุงทักษะในการสอนให้แก่ท่าน	2.38	2.17	2.34	2.10	2.32	2.16	2.33	2.48	2.19
8. ศึกษานิเทศก์มีเวลาให้ท่านปรึกษาปัญหาส่วนตัว	1.93	1.93	1.92	1.74	1.95	1.84	1.99	2.19	1.79
9. ศึกษานิเทศก์ช่วยแก้ปัญหานักเรียนที่ท่านประสบ	1.95	1.95	2.12	1.81	2.10	2.14	2.08	2.17	1.87
10. ศึกษานิเทศก์ติดตามผลงานของท่านหลังจากได้ให้คำแนะนำไว้	2.20	2.18	2.24	2.03	2.30	2.14	2.26	2.40	2.14
11. ศึกษานิเทศก์ทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนใหม่ ๆ	2.41	2.55	2.61	2.22	2.60	2.51	2.51	2.58	2.42
12. ศึกษานิเทศก์ผลิตเอกสารเกี่ยวกับวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อครู	2.50	2.52	2.84	2.22	2.68	2.52	2.65	2.61	2.62
13. เมื่อมีปัญหาศึกษานิเทศก์ได้ทำการวิจัยปัญหานั้นๆ	2.44	2.48	2.64	2.24	2.60	2.34	2.62	2.64	2.47

ตาราง 6 (ต่อ)

งานของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาดใหญ่ $\bar{X}$	ขนาดกลาง $\bar{X}$	ขนาดเล็ก $\bar{X}$	ในเมือง $\bar{X}$	นอกเมือง $\bar{X}$	ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญา $\bar{X}$	มากกว่า 10 ปี $\bar{X}$	10 ปีลงมา $\bar{X}$
14. ศึกษานิเทศก์สร้างแบบทดสอบเพื่อบริการแก่คณะครู	2.21	2.39	2.39	2.10	2.36	2.10	2.37	2.35	2.27
15. ศึกษานิเทศก์มีโครงการประจำเพื่ออบรมครูด้านวิชาการ	2.41	2.41	2.43	2.21	2.54	2.36	2.53	2.56	2.45
16. ศึกษานิเทศก์ร่วมกับคณะครูในการพัฒนาแบบเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	2.27	2.34	2.34	2.09	2.38	2.18	2.37	2.41	2.24
17. ศึกษานิเทศก์จัดทำคู่มือครูสำหรับเป็นแนวทางในการเรียนการสอนของครู	2.51	2.69	2.78	2.22	2.74	2.46	2.69	2.68	2.59
18. ศึกษานิเทศก์ทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน	2.64	2.71	2.97	2.45	2.91	2.72	2.77	2.87	2.63

ตาราง 6 (ต่อ)

งานของศึกษานิเทศก์	ขนาดโรงเรียน			ที่ตั้งโรงเรียน		วุฒิ		ประสบการณ์	
	ขนาด	ขนาด	ขนาด	ใน	นอก	ปริญญา	ต่ำกว่า	มากกว่า	10 ปี
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เมือง	เมือง	ตรีขึ้นไป	ปริญญา	10 ปี	ลงมา
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
19. ศึกษานิเทศก์ประเมิน ผลงานทางวิชาการของ โรงเรียนต่าง ๆ สุ่มำ เสมอ	2.40	2.39	2.28	2.17	2.46	2.36	2.44	2.58	2.31
20. ศึกษานิเทศก์เผยแพร่ เอกสารเกี่ยวกับการ ประเมินผลงานทาง วิชาการ	2.52	2.48	2.76	2.19	2.64	2.42	2.58	2.58	2.51
21. ศึกษานิเทศก์จัดการ อุปกรณ์การสอนแก่ โรงเรียน	1.85	1.78	1.97	1.55	1.96	1.63	1.93	1.89	1.82

ตาราง 6 แสดงว่า เมื่อจำแนกทักษะของครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว พบว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย มีงานถึง 4 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตน้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสุ่มำเสมอ การจัดการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน มีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว และการช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ครูประสบ ส่วนการจัดอบรมครูเป็นผลดีเป็นงานที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานอื่น รองลงมาได้แก่การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่าง

พอเพียง และทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน สำหรับครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตพื้นที่ค่อนข้างน้อย มีงานถึง 5 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตพื้นที่น้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน มีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว การช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ครูประสบ และมีเวลาปฐมนิเทศโครงการใหม่ ๆ อย่างพอเพียง ส่วนการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน เป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานอื่น รองลงมาได้แก่การจัดทำคู่มือสำหรับเป็นแนวทางในการเรียนการสอนของครู และการจัดอบรมครูเป็นผลดี ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตพื้นที่ค่อนข้างน้อย มีงาน 3 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตพื้นที่น้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว และการจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน ส่วนการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน เป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่การจัดอบรมครูเป็นผลดี และการผลิตเอกสารทางวิชาการ

เมื่อจำแนกทัศนคติของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้ว พบว่าครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตพื้นที่ค่อนข้างน้อย มีงาน 6 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตพื้นที่น้อย ได้แก่ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว การช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ครูประสบ มีส่วนร่วมช่วยเหลือคณะครูให้สามารถจัดหาอุปกรณ์การสอน และการมีเวลาปฐมนิเทศโครงการใหม่ ๆ อย่างพอเพียง ส่วนการจัดอบรมครูเป็นผลดีเป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง และทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน สำหรับครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมือง เห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตพื้นที่ค่อนข้างน้อย มีงาน 3 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตพื้นที่น้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว และการจัดบริการอุปกรณ์

การสอนแก่โรงเรียน ส่วนการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนเป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การจัดอบรมครูเป็นผลดี และการจัดทำคู่มือครูสำหรับเป็นแนวทางในการเรียนการสอนของครู

เมื่อจำแนกทัศนคติของครูตามวุฒิแล้ว พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนหน้าน้อย มีงาน 3 ด้านที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตน้อย ได้แก่ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์จัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียนน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน เป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานอื่น รองลงมาได้แก่ การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง และการจัดอบรมครูเป็นผลดี สำหรับครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนหน้าน้อย มีงาน 3 ด้าน ที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตน้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว ส่วนการจัดอบรมครูเป็นผลดี เป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในระดับมากกว่างานอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ ทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน และการเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง

เมื่อจำแนกทัศนคติของครูตามประสบการณ์แล้ว พบว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนหน้าน้อย มีงาน 2 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตน้อย ได้แก่ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการจัดอบรมครูเป็นผลดี เป็นงานที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง และการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน สำหรับครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา เห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนหน้าน้อย มีงานถึง 4 ด้าน ที่ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเขตน้อย ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่าง

สม่ำเสมอ การมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว ส่วนการจัดอบรมครูเป็นผลดี เป็นงานที่ครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากกว่างานด้านอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง และการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

ตาราง 7 เปรียบเทียบทักษะของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาด
และที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

	ขนาด โรงเรียน	ที่ตั้ง โรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
1. ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา	9.39	5.78	5.68	9.90*
2. มีความรับผิดชอบต่องานที่ การงาน	12.69	4.13	1.67	11.52*
3. มีความสามารถพูดให้ผู้อื่น เข้าใจ	24.88**	4.23	1.33	9.38
4. มีความสามารถในการ ประเมินผลงาน	14.17	4.76	5.94	9.15
5. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม	13.48	2.17	4.15	9.45
6. มีความสามารถในการวิจัย	9.53	1.29	6.74	14.26**
7. เป็นผู้มีความยุติธรรม	14.96	5.33	3.03	7.44
8. มีความสามารถในการสาธิต การสอน	10.42	5.85	2.23	6.43
9. มีเทคนิคในการนิเทศการ ศึกษา	20.38**	22.67**	7.35	4.73
10. เป็นผู้มีความรู้	6.71	3.33	3.27	7.00
11. เป็นผู้มีความประสพการณ์ในการ สอน	17.67*	0.87	0.16	5.21

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ มีเทคนิคในการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนคติของครูที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่างแต่อย่างใด

ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับเทคนิคในการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่างแต่อย่างใด

ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับความสามารถในการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคุณลักษณะที่เกี่ยวกับความเป็นผู้ตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานนั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่างแต่อย่างใด

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนคติของครูเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาด
และที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

	ขนาดโรงเรียน	ที่ตั้งโรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
1. ศึกษานิเทศก์ให้โอกาสแก่ คณะครูเสนอความคิดเห็น	17.28*	2.63	2.15	2.95
2. ศึกษานิเทศก์ให้ความยอมรับนับถือครู	20.30**	3.08	6.92	7.91
3. ศึกษานิเทศก์ชอบใช้อำนาจ ในการปฏิบัติหน้าที่	4.78	5.16	0.79	8.50
4. ศึกษานิเทศก์ทำการนิเทศ แบบมีพิธีรีตอง	16.00*	2.98	5.53	2.44
5. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมการ ทำงานเป็นหมู่คณะ	23.71**	1.71	8.17	6.59
6. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมความ เป็นผู้นำให้แก่คณะครู	19.36*	1.86	6.05	5.91
7. ศึกษานิเทศก์เปิดโอกาสให้ คณะครูมีโอกาสด้านพัฒนา ความสามารถของตน	11.23	2.44	5.25	6.36
8. ศึกษานิเทศก์ให้เวลาใน การช่วยเหลือกิจกรรม ต่าง ๆ แก่คณะครู	7.73	6.06	9.50*	6.82

ตาราง 8 (ต่อ)

	ขนาดโรงเรียน	ที่ตั้งโรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
9. ศึกษาในเทศก์ช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน	9.20	8.33	13.22**	14.71**
10. ศึกษาในเทศก์ให้อิสระในการทำงาน	8.33	6.20	5.07	7.39
11. ศึกษาในเทศก์กว้างตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี	15.40	8.52	2.67	13.35**
12. ศึกษาในเทศก์โดยมากเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด	7.11	2.65	10.52*	6.71
13. ศึกษาในเทศก์เข้าใจในผลงานที่ท่านจัดทำในชั้นเรียน	10.14	2.55	2.93	4.58
14. ศึกษาในเทศก์ยอมรับคำวิจารณ์และความเห็นของท่าน	14.36	4.12	.03	4.86
15. ศึกษาในเทศก์ทำการประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้ว	19.70*	1.71	2.62	4.83
16. ศึกษาในเทศก์เป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่	9.05	1.46	5.19	3.16

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะตอบหาของ
ศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการยอมรับนับถือครู และการส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทที่เกี่ยวกับการให้โอกาสแก่
คณะครูเสนอความคิดเห็น การนิเทศอย่างมีพิธีรีตอง การส่งเสริมความเป็นผู้นำแก่คณะครู
และการประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
บทบาทด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่างแต่อย่างใด

ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีทักษะตอบหาของ
ศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทักษะตอบหาของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้เวลา
ในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความ
สามารถของตน และโดยมากเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่างแต่อย่างใด

ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทักษะตอบหาของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับ
การช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน และการวางตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความ
แตกต่างแต่อย่างใด

ตาราง 9 เปรียบเทียบทัศนะของครูเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาด
และที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

	ขนาดโรงเรียน	ที่ตั้งโรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
1. ศึกษานิเทศก์เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง	8.00	0.81	5.65	3.66
2. ศึกษานิเทศก์จัดการอบรมครูเป็นผลดี	12.12	6.65	6.88	7.29
3. ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูได้ดีในเรื่องการแก้ปัญหาการเรียนการสอน	8.50	1.66	9.46	8.01
4. ศึกษานิเทศก์มีส่วนร่วมช่วยเหลือคณะครูให้สามารถจัดหาอุปกรณ์การสอน	14.42	4.63	5.51	8.72
5. ศึกษานิเทศก์มาเยี่ยมโรงเรียนท่านสม่ำเสมอ	11.77	3.54	3.75	4.21
6. ศึกษานิเทศก์มีเวลาปฐมนิเทศโครงการใหม่ ๆ อย่างพอเพียง	9.89	0.95	3.47	6.06
7. ศึกษานิเทศก์ช่วยปรับปรุงทักษะในการสอนให้แก่ท่าน	10.77	0.48	8.82	5.18

ตาราง 9 (ต่อ)

	ขนาดโรงเรียน	ที่ตั้งโรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
8. ศึกษาในเทศกัมีเวลาให้ท่าน ปรึกษาปัญหาส่วนตัว	3.63	0.95	2.91	14.36**
9. ศึกษาในเทศกัช่วยแก้ปัญหา นักเรียนที่ท่านประสบ	13.23	2.53	2.34	7.73
10. ศึกษาในเทศกัติดตามผลงาน ของท่านหลังจากได้ให้คำ แนะนำไว้	2.31	0.20	1.76	5.73
11. ศึกษาในเทศกัทดลองเกี่ยวกับ การเรียนการสอนใหม่ ๆ	7.59	1.70	7.84	3.91
12. ศึกษาในเทศกัผลิตเอกสาร เกี่ยวกับวิชาการที่เป็น ประโยชน์ต่อครู	12.13	3.07	8.78	3.52
13. เมื่อมีปัญหาศึกษาในเทศกัได้ ทำการวิจัยในปัญหานั้น ๆ	7.47	1.78	6.90	3.85
14. ศึกษาในเทศกัสร้างแบบทดสอบ เพื่อบริการแก่คณะครู	12.21	1.59	11.94*	1.52
15. ศึกษาในเทศกัมีโครงการ ประจำเพื่ออบรมครูด้าน วิชาการ	16.97*	4.98	3.33	5.73

ตาราง 9 (ต่อ)

	ขนาดโรงเรียน	ที่ตั้งโรงเรียน	วุฒิ	ประสบการณ์
	χ^2 df=8	χ^2 df=4	χ^2 df=4	χ^2 df=4
16. ศึกษานิเทศก์ร่วมกับคณะครู ในการพัฒนาแบบเรียนให้ เหมาะสมกับท้องถิ่น	2.12	1.01	5.04	5.44
17. ศึกษานิเทศก์จัดทำคู่มือครู สำหรับเป็นแนวทางในการ เรียนการสอนของครู	6.23	5.78	6.19	2.16
18. ศึกษานิเทศก์ทำการวิเคราะห์ หลักสูตร เพื่อประโยชน์ใน การเรียนการสอน	6.16	2.01	2.48	3.42
19. ศึกษานิเทศก์ประเมินผลงาน ทางวิชาการของ โรงเรียน ต่าง ๆ สุ่มนำเสนอ	9.12	1.70	4.14	12.32*
20. ศึกษานิเทศก์เผยแพร่เอกสาร เกี่ยวกับการประเมินผลงาน ทางวิชาการ	7.06	1.88	16.52**	2.52
21. ศึกษานิเทศก์จัดบริการอุปกรณ์ การสอนแก่โรงเรียน	6.36	2.10	8.68	4.90

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 9 แสดงว่า ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีภาระงานของ
ศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดโครงการประจำเพื่ออบรมครูด้านวิชาการ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความ
แตกต่างแต่อย่างใด

ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีภาระงานของ
ศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีวุฒิต่างกันมีภาระงานของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเผยแพร่
เอกสาร เกี่ยวกับการประเมินผลงานทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ส่วนงานที่เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบเพื่อบริการแก่ครูนั้นมีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความ
แตกต่างแต่อย่างใด

ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีภาระงานของศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการ
มีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน
งานที่เกี่ยวกับการประเมินผลงานทางวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ สุ่ม่าเสมออันมีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานด้านอื่น ๆ ไม่ปรากฏความแตกต่าง
แต่อย่างใด

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ว่ามีทัศนะอย่างไรต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ โดยเปรียบเทียบกันในด้านขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า แบ่งออกเป็นสี่ตอน ตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 ข้อ ตอนที่สาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ จำนวน 16 ข้อ และตอนที่สี่ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ จำนวน 21 ข้อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 300 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 85.71 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 350 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนนี้ ประกอบด้วยครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 112 คน โรงเรียนขนาดกลาง 114 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 74 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ใช้ค่าเฉลี่ยวิเคราะห์หัตถ์หนึ่งของครูว่ามีหัตถ์ต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์อย่างไร จำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู
2. ใช้ Chi-square ทดสอบเปรียบเทียบหัตถ์หนึ่งของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ว่าแตกต่างกันหรือไม่ จำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าประมาณค่าเฉลี่ยหัตถ์ของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ โดยจำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู ดังนี้

1. ในเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พอสรุปตามหัตถ์ของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1.1 เมื่อจำแนกหัตถ์ของครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนทั้งสามขนาดเห็นว่าศึกษานิเทศก์ มีคุณลักษณะ เกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ยกเว้นคุณลักษณะเกี่ยวกับความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดี ที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีในเกณฑ์มาก ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนความยุติธรรม ความสามารถในการสาธิตการสอน และความสามารถในการวิจัย เป็นคุณลักษณะที่ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยกว่าคุณลักษณะอื่นตามลำดับ

1.2 เมื่อจำแนกหัตถ์หนึ่งของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะในเกณฑ์ปานกลาง โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนความสามารถในการวิจัยและมีเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย สำหรับครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนความสามารถในการวิจัยครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีอยู่น้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ๆ

1.3 เมื่อจำแนกหัตถ์หนึ่งของครูตามวุฒิแล้ว ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนความสามารถในการวิจัย และความเป็นผู้ตรงต่อเวลา เป็นคุณลักษณะที่ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีอยู่น้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ตามลำดับ

1.4 เมื่อจำแนกหัตถ์หนึ่งของครูตามประสบการณ์แล้ว ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์มาก เห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนเทคนิคในการนิเทศการศึกษาคูเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีอยู่น้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ๆ สำหรับครูที่มีประสบการณ์น้อยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีความรู้เป็นอันดับสูงสุด ส่วนความสามารถในการสาธิตการสอนครูเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย

2. ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ หอสรุปหัตถ์หนึ่งของกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกหัตถ์หนึ่งของครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูในโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาท

ทุกด้านในเขตก่อนข้างมาก โดยเฉพาะให้อิสระแก่ครูในการทำงานมากกว่าบทบาทอื่น และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย สำหรับครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเขตปานกลาง โดยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะค่อนข้างมาก และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย

2.2 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย โดยเฉพาะให้อิสระแก่ครูในการทำงานมากกว่าบทบาทอื่น และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย

2.3 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามวุฒิแล้ว ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทในเขตปานกลาง โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานค่อนข้างมาก และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย

2.4 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามประสบการณ์แล้ว ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์มาก เห็นว่าศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทระดับปานกลาง โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์ให้อิสระแก่ครูในการทำงานค่อนข้างมาก และใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่น้อย สำหรับครูที่มีประสบการณ์น้อย เห็นว่าศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย แต่ได้ให้อิสระแก่ครูในการทำงานในระดับปานกลาง และช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะครูค่อนข้างน้อย

3. ในเรื่องเกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์ พอสรุปทัศนะของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

3.1 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามขนาดโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต่างเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย โดยเฉพาะการเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการให้เวลาแก่ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัวยังปฏิบัติน้อยมาก

3.2 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามที่ตั้งโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย ครูทั้งสองกลุ่มเห็นว่าศึกษานิเทศก์ให้การอบรมครูเป็นผลดีในระดับปานกลาง แต่การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการเยี่ยมโรงเรียนยังปฏิบัติน้อย

3.3 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามวุฒิแล้ว ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป และครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย ครูทั้งสองกลุ่มเห็นว่าศึกษานิเทศก์ทำการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนในระดับปานกลางและมากกว่างานอื่น ๆ ส่วนการจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน การเยี่ยมโรงเรียน และการให้เวลาแก่ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัวยังปฏิบัติน้อย

3.4 เมื่อจำแนกทัศนะของครูตามประสบการณ์แล้ว ปรากฏว่าครูที่มีประสบการณ์มาก และครูที่มีประสบการณ์น้อยเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเขตก่อนข้างน้อย โดยเห็นว่าศึกษานิเทศก์จัดอบรมครูเป็นผลดีระดับปานกลาง ส่วนการจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการเยี่ยมโรงเรียนยังปฏิบัติน้อย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบทัศนะของครูที่มีต่อคุณลักษณะบทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ จำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู ดังนี้

1. ในเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า

1.1 ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนะเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองและที่ตั้งอยู่ในเมือง มีทัศนะต่อ

เทคนิคในการนิเทศการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

1.4 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อความสามารถในการวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความเป็นผู้ตรงต่อเวลา และยอมรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ พบว่า

2.1 ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการให้การยอมรับนับถือครู และการส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการให้โอกาสแก่คณะครูเสนอความคิดเห็น การนิเทศอย่างมีพิธีรีตอง การส่งเสริมความเป็นผู้นำแก่คณะครู และการประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนคติต่อการให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน และเคารพเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อการช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน และการวางตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า

3.1 ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานตามกำหนดโครงการประจำ เพื่ออบรมครูตามวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองและที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีทัศนคติต่องานของศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนคติต่อการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการสร้างแบบทดสอบเพื่อบริการแก่
คณะครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหา
ส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการประเมินผลงานทาง
วิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ สม่่าเสมอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การวิจัยโดยการหาค่าเฉลี่ยตามทัศนคติของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท
และงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า

1.1 เกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนที่มี
ขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ต่างกัน เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะ เกือบ
ทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แสดงว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะค่อนข้างดี โดยเฉพาะ
คุณลักษณะด้านความเป็นผู้มีความรู้ และความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ทั้งนี้ เนื่องจาก
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดคุณสมบัติหรือ
คุณลักษณะของผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกให้มาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ไว้เหมาะสมดี
นอกจากนี้กรมสามัญศึกษายังได้วางหลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้ามามีตำแหน่ง
ศึกษานิเทศก์ไว้เหมาะสม กล่าวคือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
จะต้องมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จะต้องมีการประสบการณ์ในการทำงานหลังจากที่ได้รับ
ปริญญาตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป ส่วนวิธีการ
คัดเลือกนั้น กรมสามัญศึกษาได้สั่งการมอบหมายให้จังหวัดประกาศรับสมัคร จากข้าราชการครู
ที่มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะดังกล่าวมา เสร็จแล้วเสนอเรื่องให้กรมสามัญศึกษาพิจารณาแต่งตั้ง
ฉะนั้นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาโดยมากจึงเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์

ในการทำงาน ครูจึงมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะค่อนข้างดี

1.2 เกี่ยวกับบทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนที่มีขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ต่างกัน เห็นว่าศึกษานิเทศก์แสดงบทบาทและปฏิบัติงานในเขตพื้นที่น้อย แสดงว่าการแสดงบทบาทและการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ยังอยู่ในเกณฑ์ไม่สู้ดี โดยเฉพาะบทบาทและงานเกี่ยวกับการใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การเป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่ การเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียน และการมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัว การที่ศึกษานิเทศก์ใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู และมีเวลาให้ครูปรึกษาปัญหาส่วนตัวในเขตพื้นที่นี้ เนื่องจากศึกษานิเทศก์มีเวลาที่จะปฏิบัติหน้าที่และงานดังกล่าวน้อย เพราะนอกจากศึกษานิเทศก์จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามปกติของตนแล้ว ยังต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และจังหวัดมอบหมายอีกหลายประการ ได้แก่ การเป็นวิทยากรให้การอบรมลูกเสือ-ชาวบ้าน ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี งานชุมนุมลูกเสือและยุวกาชาด งานแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา ประชาชน และงานกีฬาเขต งานเกี่ยวกับสถิตินักเรียนครู และรายงานการศึกษาต่าง ๆ งานประจำปีของจังหวัด และงานธุรการอื่น ๆ เป็นต้น ทำให้ศึกษานิเทศก์มีเวลาน้อยในการที่จะปฏิบัติหน้าที่และงานของตน การที่ศึกษานิเทศก์จัดบริการอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียนน้อยนั้น นอกจากศึกษานิเทศก์มีงานอื่นที่ต้องปฏิบัติดังกล่าวแล้ว ยังขาดแคลนเงินงบประมาณที่จะจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และศึกษานิเทศก์อาจให้ความสำคัญต่องานด้านอื่น เช่น การอบรมครู การวิเคราะห์หลักสูตร มากกว่างานดังกล่าว จึงทำให้ครูเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้ในเขตพื้นที่น้อย สำหรับความเห็นที่ว่าที่ศึกษานิเทศก์ไปเยี่ยมโรงเรียนสม่ำเสมอในเขตพื้นที่นั้น เนื่องจากศึกษานิเทศก์ขาดแคลนเงินงบประมาณอย่างพอเพียงในการที่จะออกไปเขตโรงเรียน ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุประเภทน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าพาหนะ เป็นต้น นอกจากนี้อัตราค่าจ้างศึกษานิเทศก์น้อย

ไม่พอเหมาะกับจำนวนครูและโรงเรียนที่จะออกไปตรวจนิเทศ ศึกษานิเทศก์ส่วนมากขาดทักษะพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการออกไปนิเทศ เช่น ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นหมู่คณะ การติดต่อสื่อสาร และการประเมินผลงาน ปัญหาที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ ศึกษานิเทศก์สังกัดกรมสามัญศึกษา แต่มีหน้าที่ไปนิเทศโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งอยู่ต่างสังกัดกัน อาจเห็นว่าการทำให้การยอมรับน้อย และให้ความสำคัญในการออกไปนิเทศโรงเรียนสังกัดองค์การน้อย ครูจึงมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ไปเยี่ยมโรงเรียนน้อย ส่วนเรื่องเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่น้อยนั้น อาจเนื่องจากศึกษานิเทศก์ให้ความสำคัญงานด้านวิชาการของโรงเรียนน้อยมาก เมื่อให้ความสำคัญน้อยจึงจัดลำดับความสำคัญต่องานด้านนี้น้อย ศึกษานิเทศก์อาจประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่บ้างแต่ก็น้อยและจำกัดอยู่เฉพาะครูใหญ่ ครูจึงเห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้น้อย

2. การวิจัยโดยการเปรียบเทียบทัศนะของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ พบว่า

2.1 เกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และมีเทคนิคในการนิเทศการศึกษาในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะดังกล่าวในเกณฑ์มาก และครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีประสพการณ์ในการสอนในเกณฑ์มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งโดยมากเป็นครูซึ่งมีวุฒิค่อนข้างสูง มีประสพการณ์ในการทำงานมานาน ครูบางคนมีประสพการณ์ทำงานมากกว่าศึกษานิเทศก์ โรงเรียนส่วนมากตั้งอยู่ในเมือง การคมนาคมสะดวก ศึกษานิเทศก์มีโอกาสดูไปนิเทศบ่อยครั้ง ครูส่วนมากรู้จักและคุ้นเคยกับศึกษานิเทศก์ รู้และเข้าใจตัว ศึกษานิเทศก์ค่อนข้างดี จึงเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะดังกล่าวในทางที่ดี ส่วนในโรงเรียนขนาดกลางมีลักษณะไม่ต่างจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มากนัก จึงมีความเห็น

ในทำนองเดียวกัน สำหรับครูในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งโดยมากเป็นครูมีวุฒิค่อนข้างต่ำ โดยมากมีประสบการณ์ทำงานค่อนข้างน้อย โรงเรียนโดยมากตั้งอยู่ห่างไกลการคมนาคม ไม่สะดวก บางท้องที่ต้องผ่านอันตราย ศึกษานิเทศก์มีโอกาสไปนิเทศน้อยมาก ครูรู้จักศึกษานิเทศก์เพียงผิวเผิน จึงมีความเห็นแตกต่างกับครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง

ครูในโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่ในเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีเทคนิคในการนิเทศการศึกษาในเขตค่อนข้างน้อย แต่ครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะดังกล่าวในเขตค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองโดยมากเป็นครูที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน อยู่ใกล้แหล่งวิชาการ มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรจะมีเทคนิคในการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ และลึกซึ้ง ส่วนครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมือง ซึ่งโดยมากเป็นครูที่มีวุฒิค่อนข้างต่ำ มีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างน้อย เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะดังกล่าวในเขตค่อนข้างมาก จึงมีความเห็นแตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีความสามารถในการวิจัยในเขตค่อนข้างมาก แต่ครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีความสามารถในการวิจัยในเขตค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี โดยมากเป็นครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่อยู่ในเมือง รู้และทราบงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยของศึกษานิเทศก์มานานพอสมควร ประกอบกับผลงานด้านวิเคราะห์วิจัย ซึ่งศึกษานิเทศก์ดำเนินการยังไม่แพร่หลายไปถึงโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ซึ่งโดยมากครูที่ทำการสอนอยู่เป็นครูที่มีประสบการณ์ทำงานยังน้อย การทำงานวิเคราะห์วิจัยของศึกษานิเทศก์ยังไม่เผยแพร่ไปถึงโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล เนื่องจากศึกษานิเทศก์ขาดแคลนงบประมาณที่จะจัดซื้อวัสดุจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ ฉะนั้นครูจึงมีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการวิจัยของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน

2.2 เกี่ยวกับบทบาทของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าศึกษานิเทศก์ส่งเสริมความเป็นผู้นำแก่คณะครู และ

ทำการประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้วในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย แต่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และครูในโรงเรียนขนาดกลาง อาจมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ศึกษานิเทศก์อาจมีวิธีการที่นุ่มนวลแบบไทย ๆ อาจเกรงใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์อาจเน้นการปฏิบัติหน้าที่ด้านอื่น ๆ มากกว่า โดยมีได้คำนึงว่าครูจะมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนี้ให้มาก ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งโดยมากมีวุฒิค่าและมีประสบการณ์ค่อนข้างน้อย ศึกษานิเทศก์อาจพยายามส่งเสริมความเป็นผู้นำ และประชุมอภิปรายหลังจากนิเทศแล้วในเกณฑ์มาก และครูในโรงเรียนขนาดเล็กอาจต้องการให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ด้านอื่นมากกว่าหน้าที่ดังกล่าวก็ได้ ครูจึงมีความเห็นแตกต่างกัน

ครูที่มีวุฒิค่าว่าปริญญตรีเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู ช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาพัฒนาความสามารถของตน และเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูดในเกณฑ์ที่มากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญตรีขึ้นไป ทั้งนี้ เนื่องจากศึกษานิเทศก์อาจเห็นว่าครูที่มีวุฒิค่าว่าปริญญตรี อาจต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน และช่วยให้ตนมีโอกาพัฒนาความสามารถของตน มากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญตรีขึ้นไป ศึกษานิเทศก์จึงให้ความช่วยเหลือครูที่มีวุฒิค่าว่าปริญญตรีในเกณฑ์มาก

ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์ช่วยให้ครูมีโอกาพัฒนาความสามารถของตน และศึกษานิเทศก์วางตนเป็นผู้เลี้ยงที่ดีในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา เห็นว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีโอกาสได้รับการนิเทศและปฏิบัติงานร่วมกับศึกษานิเทศก์มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา และมีโอกาสที่จะศึกษาและพัฒนาตนเองมากกว่า ส่วนครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา มีโอกาสได้รับการนิเทศและปฏิบัติงานร่วมกับศึกษานิเทศก์น้อยมาก กลับมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ครูจึงมีความเห็นต่างกัน

2.3 เกี่ยวกับงานของศึกษานิเทศก์พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีโครงการประจำเพื่ออบรมครูด้านวิชาการในเกณฑ์ที่มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดอบรมครูระดับจังหวัดหรือระดับที่สูงกว่า เช่น สำนักงานศึกษาธิการเขต กรมวิชาการ เป็นต้น จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกครูเข้ารับการอบรม จังหวัดได้พยายามให้โอกาสแก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งโดยมากอยู่ห่างไกลเข้ารับการอบรม ประกอบกับครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อย ได้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึง ส่วนครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งโดยมากเป็นผู้มีความรู้ค่อนข้างมาก และมีประสบการณ์ทำงานค่อนข้างนาน จังหวัดจึงให้ความสำคัญในการส่งเข้ารับการอบรมน้อยกว่า ประกอบกับโรงเรียนดังกล่าวมีครูจำนวนมากและค่อนข้างมาก ครูเข้ารับการอบรมไม่ทั่วถึง จึงมีความเห็นแตกต่างกัน

ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นว่า ศึกษานิเทศก์เผยแพร่เอกสาร เกี่ยวกับการประเมินผลงานทางวิชาการ และสร้างแบบทดสอบบริการแก่คณะครูในเกณฑ์ที่มากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งนี้ เนื่องจากเอกสารเกี่ยวกับวิชาการและแบบทดสอบต่าง ๆ มีผู้ผลิตหรือจัดทำหลายฝ่าย ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด สำนักงานศึกษาธิการเขต หน่วยศึกษานิเทศก์เขต หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษากกรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ เป็นต้น และได้ส่งเอกสารที่จัดทำขึ้นให้แก่โรงเรียน ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอาจเห็นว่า เป็นงานของศึกษานิเทศก์ ส่วนครูที่มีวุฒิปริญญาตรี เห็นว่ามีใช้ผลงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายเดียว เพราะในบางโอกาสครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ยังมีโอกาสช่วยจัดทำเอกสารทางวิชาการและแบบทดสอบต่าง ๆ ด้วย ครูจึงมีความเห็นแตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี เห็นว่าศึกษานิเทศก์มีเวลาให้ครู ปรึกษาปัญหาส่วนตัว และประเมินผลงานด้านวิชาการในเกณฑ์มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา ทั้งนี้ เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี โดยมากเป็นครูที่สอนอยู่ในเมือง มีความรู้จักคุ้นเคยพบปะกับศึกษานิเทศก์ มีความรู้และเห็นผลงานของศึกษานิเทศก์ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา จึงมีความเห็นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ครูมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างดี โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านความเป็นผู้มีความรู้ และมีความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้ว่าครูจะมีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างดีก็ตาม แต่ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้ที่รู้กว้างและลึก เพื่อเป็นที่พึ่งของครู ฉะนั้นจึงควรยกระดับความรู้ของศึกษานิเทศก์ให้อยู่ในขั้นดีหรือดีมาก จึงจะมีส่วนช่วยพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่นให้ดีขึ้น และควรปรับปรุงคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก โดยการคัดเลือกผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านการสอน ในด้านความรู้ ควรพิจารณาคัดเลือกจากผู้ผ่านการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา และมีคุณวุฒิอย่างต่ำปริญญาโท เกี่ยวกับประสบการณ์ ควรคัดเลือกผู้ที่มีประสบการณ์ทางการสอนในระดับประถมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับวิธีการคัดเลือกควรเปิดกว้าง ให้ผู้ที่มีคุณสมบัติมีโอกาสสมัครเข้ารับการคัดเลือกมาก ๆ จะทำให้ได้ผู้มีความรู้ ความสามารถมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษาก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนคุณลักษณะด้านความสามารถในการวิจัย เทคนิคในการนิเทศการศึกษา และความสามารถในการสาธิตการสอน ซึ่งศึกษานิเทศก์ยังมีอยู่น้อยจากการประเมินของทุกกลุ่ม ควรจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งอาจจะทำได้โดยออกศึกษาหรืออบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิธีวิจัย และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา และดำเนินการวิจัยทางการศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาศึกษานิเทศก์ นอกจากนี้ควรออกเยี่ยมเยียน คูการนิเทศ และสาธิตของจังหวัดอื่น หรือของกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง

2. ครูมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ว่า ศึกษานิเทศก์แสดงบทบาท และปฏิบัติงานเกือบทุกด้านในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย และในเกณฑ์น้อย โดยเฉพาะบทบาทและงานเกี่ยวกับการเยี่ยมโรงเรียน การจัดการบริการอุปกรณ์การสอนแก่

โรงเรียน การใช้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู การมีเวลาให้ครูปรึกษา
 ปัญหาส่วนตัว และการเป็นคนกลางในการประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่ ทั้งนี้ อาจ
 เนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่พอเหมาะกับจำนวนครู และโรงเรียนที่จะออกไปนิเทศ
 เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และการ
 ปฏิบัติงานมีน้อย ศึกษานิเทศก์ไม่เข้าใจหน้าที่ที่แท้จริงและมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การ
 งานพอ ฉะนั้นจึงควรดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์
 จัดสรรเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
 ให้พอเพียง นอกจากนี้ควรจะได้มีการประชุมแบบปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานในหน้าที่ จัดให้มี
 การอบรมระหว่างปฏิบัติงาน ชี้แจงให้ศึกษานิเทศก์เข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยจัดทำ
 เอกสารระบุหน้าที่ และควรให้ศึกษานิเทศก์ร่วมกันจัดทำจรรยาบรรณของศึกษานิเทศก์
 และเผยแพร่ให้ทั่วถึง ควรให้ศึกษานิเทศก์ได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม ศึกษาต่อและการดูงาน
 ซึ่งจะทำให้ศึกษานิเทศก์มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ จะทำให้การนิเทศการศึกษา
 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของครู โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนแล้วพบว่า
 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับเทคนิคในการนิเทศการศึกษา
 ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ดังนั้นศึกษานิเทศก์
 ที่จะออกไปนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ ควรจะได้เตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับคณะครูใน
 โรงเรียนแต่ละขนาด เช่น การไปเยี่ยมโรงเรียนขนาดใหญ่ ศึกษานิเทศก์จะต้องศึกษา
 ข้อมูล ปัญหา และความต้องการต่าง ๆ ของครูในโรงเรียนดังกล่าว ศึกษานิเทศก์จะต้อง
 มีความรู้กว้างและลึก จะต้องนำทักษะพื้นฐานด้านต่าง ๆ มาใช้อย่างกว้างขวาง ส่วน
 การไปนิเทศโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ศึกษานิเทศก์อาจให้ความช่วยเหลือใน
 ด้านอื่น เช่น การส่งเสริมความเป็นผู้นำ การบริการอุปกรณ์การสอน เอกสารทางวิชาการ
 และแบบทดสอบต่าง ๆ มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ ทางด้านเทคนิคในการ
 นิเทศการศึกษานั้น ศึกษานิเทศก์ควรปรับปรุงการใช้เทคนิคกับครูที่อยู่ในเมืองมากขึ้น ทั้งนี้
 เพราะครูได้พบปะครูที่มีความรู้ความสามารถในทางการสอนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเรียนรู้

ด้วยตนเอง ศึกษาเพิ่มเติมควรจะต้องศึกษากันว่าวิธีการ และเรียนรู้จากครูให้มากขึ้น

ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา มีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการวิจัย ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานต่างกัน ข้อนี้สำคัญมาก กล่าวคือเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่และการ ความเป็นผู้ตรงต่อเวลานั้น จะต้องสร้างนิสัยที่ดีให้แก่ศึกษานิเทศก์และครู ความนับถือหรือความ ฝักใฝ่ในงานของศึกษานิเทศก์ อาจเริ่มขึ้นที่จุดนี้ นอกจากนี้ปัจจุบันเราจะใช้วิธีการทาง วิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในทางการศึกษา ดังนั้นเทคนิคการวิจัย การนำผลการวิจัยเข้ามาใช้ในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นมากขึ้น ศึกษานิเทศก์ควรชวนช่วยศึกษาหาความรู้ เพื่อเป็นผู้แนะนำและเป็นที่พึ่งของครูให้มากขึ้น

4. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับทักษะของครูที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงาน ของศึกษานิเทศก์ในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะของครู สภาพทางการศึกษา เศรษฐกิจและ สังคมที่ต่างไปจากจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย เพื่อนำไป ปรับปรุงคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์

5. หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด จังหวัด หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษา ควรจะได้พิจารณาแนวทางหรือวางหลักเกณฑ์ในการพัฒนาหรือปรับปรุง ศึกษานิเทศก์ให้ดียิ่งขึ้น จะทำให้งานนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะเรื่องเทคนิคการวิจัย และเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะได้หาทางปรับปรุงและพัฒนาศึกษานิเทศก์ในเรื่องดังกล่าว โดยการส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือให้ศึกษาต่อหรือ อาจขอความร่วมมือและขอความช่วยเหลือจากสถาบันอุดมศึกษาช่วยจัดฝึกอบรม หรืออบรม ในระยะสั้นและระยะยาวให้แก่ศึกษานิเทศก์ ในเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยนั้น ควรขอ ความร่วมมือจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสภาวิจัย เป็นต้น ส่วนเทคนิค ในการนิเทศการศึกษาควรขอความร่วมมือจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล คิชฌกูฏ "การนิเทศการศึกษา" คู่มือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2514, 225 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช 2518,
294 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การบริหารการศึกษา ประชาบาลระดับ
จังหวัด โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520, 72 หน้า
- ฉลอง บุญญานันต์ รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา 2515, 56 หน้า
- ฉลอง ศรีจันทร์ "เกณฑ์การคัดเลือกเข้าเป็นศึกษานิเทศก์" คู่มือการนิเทศการศึกษา
กรุงเทพการพิมพ์ 2501, 336 หน้า
- ซารี มณีศรี การนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา 2521, 288 หน้า
- ธีรเทพ ทองสถิตย์ ความเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 138 หน้า อัดสำเนา
- นาฏเจลิยา สุมาวงศ์ และคณะ การนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2516,
236 หน้า
- ประชุมสุข อาชาวำรุง คู่มือศึกษานิเทศก์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2496, 68 หน้า
- พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า
- * ภิญไญ์ สาธิต หลักบริหารการศึกษา วัฒนาพานิช 2519, 536 หน้า
- มนูญ บุญเชิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำ
จังหวัด วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 152 หน้า อัดสำเนา
- ระเบียบ เพชรประสิทธิ์ ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครและจังหวัด
ใกล้เคียง วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 64 หน้า พิมพ์ดีด
- รองรัตน์ อิศรภักดี และคณะ หลักมูลฐานในการนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา
2504, 303 หน้า

ล้วน สายยตี และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช
2515, 276 หน้า

+ วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร กาญจนนา ศรีกาฬสินธุ์ และ สุพิชญา ธีระกุล
การนิเทศการศึกษา ขนิษฐการพิมพ์และโฆษณา สมุทรปราการ 2520, 266 หน้า

* วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และ สุพิชญา ธีระกุล การบริหารโรงเรียนและการ
นิเทศการศึกษาเบื้องต้น ขนิษฐการพิมพ์และโฆษณา สมุทรปราการ 2520, 178 หน้า

* วิจิตร อนวัชพันธ์ การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด
ปทุมธานี กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 48 หน้า
อค์สำเนา

สามัญศึกษา, กรม บันทึกนิเทศการศึกษา 2520 จงเจริญการพิมพ์ 2520, 452 หน้า

_____ บันทึกนิเทศการศึกษา 2521 จงเจริญการพิมพ์ 2521, 452 หน้า

_____ บันทึกนิเทศการศึกษา 2522 จงเจริญการพิมพ์ 2522, 455 หน้า

_____ ศึกษานิเทศก์รุ่น 13 โรงพิมพ์กฤษณปรกรณ์ 2514, 72 หน้า

สาย กาญจรัตน์ "หลักการนิเทศการศึกษา" คู่มือการนิเทศการศึกษา 2508 แผนก
การพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา 2511, 256 หน้า

สุรินทร์ สรสิริ "การบริหารงานด้านวิชาการ" เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 83
2508, 198 หน้า

โสภณ รอดทอง ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา

ประจำจังหวัด ปทุมธานี กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2521, 133 หน้า อค์สำเนา

Briggs, Thomas H. and Joseph Justman. Improving Instruction Through Supervision. New York, Mcmillan, 1952. 523 p.

Brown, Kenneth Ray. "The Leadership Role of the Elementary School Supervisor as Perceived by Elementary Teachers and Supervisors in Selected School Systems of Northeast Louisiana," Dissertation Abstracts International A. 36(4) : 1933 - A, October, 1975.

Carlton, Glover Cecill. "Role of Instructional Supervisors as Perceived by Teachers and Principals in Selected Florida Elementary School," Dissertation Abstracts International A. 36(4) : 1933 - A, October, 1975.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. New York, Harper and Brothers, 1970. 752 p.

Edward, Allen L. Experimental Design in Psychology Research. New York, Rinehart and Company, Inc., 1968. 446 p.

Ebel, Robert L. Essentials of Educational Measurement. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1972. 622 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill Book Company, 1966. 446 p.

* Gwynn, John Minor. Theory and Practice of Supervisor. New York, Dodd 1961. 473 p.

Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill, Inc., 1965. 605 p.

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1975. 374 p.

* Hicks, Hanne John. Educational Supervision in Principle and Practice. New York, Ronald Press, 1960. 434 p.

* Londale, Bernard J. Supervision Principles and Methods. Woman's Press, 1967. 170 p.

Lucio, William H. and John D. McNeil. Supervision : A Synthesis Throught and Action. New York, McGraw-Hill Book Company, 1962. 246 p.

X Spears, Harold. Improving the Supervision of Instruction. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1953. 478 p.

Wiles, Kimball. Supervision for Better Schools. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1967. 343 p.

Wiles, Kimball and John T. Lovell. Supervision for Better Schools. New Jersey, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1975. 328 p.

การทบทวน

คำชี้แจงแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์

แบบสอบถามนี้มี 4 ตอน ตอนที่ 1, 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ เป็นแบบสอบถาม Rating Scale ให้ท่านอ่านแบบสอบถามแต่ละตอน แล้วพิจารณาว่าศึกษานิเทศก์ของจังหวัดได้แสดงคุณลักษณะ บทบาท และปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ 5 ช่อง คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามให้เติมข้อความ ความคิดเห็นลงในช่องว่าง

ขอความกรุณาท่านทำแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริง
ความคิดเห็นของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ ขอขอบคุณอย่างสูง ที่อนุเคราะห์ทำแบบสอบถามนี้

คำสั่ง โปรดเติมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อโรงเรียนอำเภอ.....

วุฒิ เป็นครูมาแล้วปี

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ตอนที่ 2 บทบาทของศึกษานิเทศก์					
1. ศึกษานิเทศก์ให้โอกาสแก่คณะครูเสนอความคิดเห็น					
2. ศึกษานิเทศก์ให้ความยอมรับนับถือครู					
3. ศึกษานิเทศก์ขอใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่					
4. ศึกษานิเทศก์ทำการนิเทศแบบมีพิธีรีตอง					
5. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ					
6. ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมความเป็นผู้นำให้แก่คณะครู					
7. ศึกษานิเทศก์เปิดโอกาสให้คณะครูมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน					
8. ศึกษานิเทศก์ให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู					
9. ศึกษานิเทศก์ช่วยให้ครูแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน					
10. ศึกษานิเทศก์ให้อิสระในการทำงาน					
11. ศึกษานิเทศก์วางตัวเป็นพี่เลี้ยงที่ดี					
12. ศึกษานิเทศก์โดยมากเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด					
13. ศึกษานิเทศก์เข้าใจในผลงานที่ท่านจัดทำในชั้นเรียน					
14. ศึกษานิเทศก์ยอมรับคำวิจารณ์และความคิดเห็นของท่าน					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ศึกษานิเทศก์ทำการประชุมอภิปราย ภายหลังจากนิเทศแล้ว					
16. ศึกษานิเทศก์เป็นคนกลางในการ ประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่					
ตอนที่ 3 งานของศึกษานิเทศก์					
1. ศึกษานิเทศก์เสนอแนวความคิดใหม่ ๆ อย่างพอเพียง					
2. ศึกษานิเทศก์จัดการอบรมครูเป็นผลดี					
3. ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูได้ดีในเรื่อง การแก้ปัญหาการเรียนการสอน					
4. ศึกษานิเทศก์มีส่วนร่วมช่วยเหลือคณะครู ให้สามารถจัดหาอุปกรณ์การสอน					
5. ศึกษานิเทศก์มาเยี่ยมโรงเรียนของท่าน สม่ำเสมอ					
6. ศึกษานิเทศก์มีเวลาปฐมนิเทศโครงการ ใหม่ ๆ อย่างพอเพียง					
7. ศึกษานิเทศก์ช่วยปรับปรุงทักษะในการ สอนให้แก่ท่าน					
8. ศึกษานิเทศก์มีเวลาให้ท่านปรึกษาปัญหา ส่วนตัว					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ☒ ศึกษาพิเศษช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ ท้อแท้					
10. ☒ ศึกษาพิเศษติดตามผลงานของท่าน หลังจากได้ให้คำแนะนำไว้					
11. ☒ ศึกษาพิเศษทดลองเกี่ยวกับการเรียน การสอนใหม่ ๆ					
12. ☒ ศึกษาพิเศษผลิตเอกสารเกี่ยวกับวิชา การที่เป็นประโยชน์ต่อครู					
13. ☒ เมื่อมีปัญหาศึกษาพิเศษได้ทำการวิจัย ในปัญหานั้น ๆ					
14. ☒ ศึกษาพิเศษสร้างแบบทดสอบเพื่อ บริการแก่คณะครู					
15. ☒ ศึกษาพิเศษมีโครงการประจำเพื่อ อบรมครูด้านวิชาการ					
16. ☒ ศึกษาพิเศษร่วมกับคณะครูในการพัฒนา แบบเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น					
17. ☒ ศึกษาพิเศษจัดทำคู่มือครูสำหรับเป็น แนวทางในการเรียนการสอนของครู					
18. ☒ ศึกษาพิเศษทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน					
19. ☒ ศึกษาพิเศษประเมินผลงานทางวิชา การของโรงเรียนต่าง ๆ สม่ำเสมอ					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. ศึกษานิเทศก์ เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับ การประเมินผลงานทางวิชาการ					
21. ศึกษานิเทศก์จัดบริการอุปกรณ์การสอน แก่โรงเรียน					

ตอนที่ 4 ทักษะอื่น ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์

1. ทักษะอื่น ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

.....

2. ทักษะอื่น ๆ ที่มีต่อบทบาทของศึกษานิเทศก์

.....

3. ทักษะอื่น ๆ ที่มีต่องานของศึกษานิเทศก์

.....

คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครู
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ
ของ
สุจินต์ ตันเจริญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2524

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ ตามทัศนะของครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูจำแนกตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 300 คน ซึ่งจำแนกตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์ของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ Chi - square

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในเรื่องความรู้และความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการวิจัยและเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ยังมีน้อยกว่าคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ส่วนบทบาทและงานนั้นปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ยังต้องเร่งรัดปรับปรุงบทบาทและการปฏิบัติให้มากขึ้น โดยเฉพาะการให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะครู การช่วยประสานงานด้านวิชาการกับครูใหญ่ และการเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การให้บริการอุปกรณ์การสอนและให้เวลาครูได้ปรึกษาปัญหาส่วนตัว เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะทุกด้านมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดอื่น โดยเฉพาะในเรื่องประสบการณ์ในการสอน การส่งเสริมความเป็นผู้นำให้แก่ครู เมื่อพิจารณาตามที่ตั้ง โรงเรียนครูที่สอนอยู่นอกเมืองเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีเทคนิคในการนิเทศการศึกษามากกว่าครูที่สอนอยู่ในเมือง ครูที่มีวุฒิต่ำเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ให้เวลาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ แก่คณะครู ช่วยให้ครูมีโอกาสดพัฒนาความสามารถของตน เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลงานทางวิชาการ สร้างแบบทดสอบเพื่อบริการคณะครู มากกว่าครูที่มีวุฒิสูงกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากเห็นว่า ศึกษานิเทศก์มีความสามารถในการวิจัย ให้โอกาสครูพัฒนาความสามารถของตน ให้เวลาครูได้ปรึกษาปัญหาส่วนตัวมากกว่าครูกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้คือ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานของจังหวัดควรรับผิดชอบในการพัฒนาศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิจัย เทคนิคในการ

นิเทศการศึกษา และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงาน ตลอดจนกระตุ้นให้ศึกษานิเทศก์ได้
พัฒนาตนเองให้มากขึ้น โดยจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และสิ่ง
อำนวยความสะดวก และให้โอกาสศึกษาอบรมและได้เสนอแนะให้ศึกษานิเทศก์ได้ตระหนัก
ถึงความต้องการของครูที่มีความแตกต่างกันตามขนาดและที่ตั้ง โรงเรียน วุฒิและประสบการณ์
ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

THE CHARACTERISTICS, ROLES, AND TASKS OF SUPERVISOR
AS PERCEIVED BY THE TEACHERS OF CHANGWAT CHACHOENGSAO
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

AN ABSTRACT

BY

SUCHINTA TUNCHAREON

Presented in partial fulfillment of requirements
for the master of Education degree
at Srinakharinwirot University
January 1981

The purposes of this study were to determine the characteristics, roles and tasks of the educational supervisors as perceived by the elementary school teachers working under the Changwat Chachoengsao Administrative Organization, and to compare whether the significant differences existed between the teachers of different educational levels, teaching experience and sizes of school.

The questionnaire constructed by the researchers was administered to the samples of 300 teachers, classified by the selected variables. The estimated means and the Chi-square were employed to analyze the data.

It was found that the characteristics of the educational supervisors were rather high in many aspects, especially the knowledge and ability to make others understand them. The research ability and supervisory techniques were the weakest characteristics. As for roles and tasks of the supervisors, there were urgent needs in the improvement of these aspects, especially, in providing time to assist the teachers in their instructional activities, coordinating the principal's academic affairs, visiting schools at regular intervals, providing instructional materials and aids, and assisting the teachers with their personal problems. Considering the opinion of the teachers classified by sizes of school, educational levels and teaching experience, it was interesting to note that the teachers in small schools found

the characteristics of the supervisors more desirable especially the teaching experience and leadership development than those in the large schools. The out of town teachers found the supervisors perform more techniques than those in the urban areas. The teachers with less education impressed the assistants of the supervisors in the teaching abilities, the development of teaching competency, the introduction of the academic evaluation forms and the construction of the standardized tests. The teachers with more experience impressed the supervisors in their research ability, providing, the opportunity for ability development, and assisting the teachers with their personal problems than the less experience group.

Based upon the finding of this study, the researcher strongly recommended that both the Ministry of Education and the Provincial Development of Education in Changwat Chachoengsao be mutually responsible for upgrading the competencies of the educational supervisors especially, the research skills, the supervisory techniques, the responsibility and self improvement. The researcher also recommended that the supervisors themselves should learn to accept the individual differences among teachers and should be fully equipped with adequate budget and appropriate facilities. Besides, they should be required to pursue higher education or to receive regular training or both.